

A scenic landscape photograph showing a river flowing through a lush green valley. The river is surrounded by dense vegetation, including tall grasses and reeds. In the background, there are rolling hills and a forest of tall trees. The sky is not visible, but the overall atmosphere is peaceful and natural.

Weerstaan Nie ‘n Slegte Mens Nie

Saamgestel deur
Danutash Brown

Weerstaan nie 'n slegte mens nie:
Praktiese voorbeelde uit Adin Ballou se boek Christian Non-Resistance

Laai die hele boek hier af:
http://www.nonresistance.org/docs_pdf/Christian_Nonresistance.pdf

Julle het gehoor dat daar gesê is: Oog vir oog en tand vir tand. Maar Ek sê vir julle **dat julle 'n slegte mens nie moet weerstaan nie**; maar as iemand jou op jou regterwang slaan, draai ook die ander een na hom toe.
(Matt 5:38-39)

In die moderne era, wanneer ons aan geweldlose weerstand dink, kom twee name by my op – Martin Luther King en Mahatma Gandhi. King is deur Gandhi beïnvloed, en Gandhi is op sy beurt beïnvloed deur die skrywer Leo Tolstoy, een van die beroemdste Russe wat ooit geleef het. Tolstoy se romans *Anna Karenina* en *War and Peace* word dikwels as twee van die grootste romans wat nog ooit geskryf is, beskou.

Teen die einde van sy lewe het Tolstoy oortuig geraak van die leringe van Jesus Christus, veral om “jou vyand lief te hê” en “nie 'n slegte mens te weerstaan nie.” Hy het 'n massiewe anti-oorlogboek geskryf met die titel *The Kingdom of God is Within You*, wat Gandhi beïnvloed het. Hulle het 'n korrespondensie gehad wat gepubliseer is met die titel *Letters to a Hindu*. Dit was hierdie morele geweldlose aspek van die Christendom wat Gandhi waardeur en bewonder het.

Tolstoy het in die moeilikheid beland met die Russiese owerhede omdat hy voorgestaan het dat Christene nie by die weermag moes aansluit nie; dit het die Tsaar ontstel omdat hy Christelike soldate in sy weermag nodig gehad het. Hy het skerp kritiek gepubliseer oor hoe die gevestigde kerke saam met regerings gewerk het om 'n teologie te verkondig wat oorlog en geweld deur gelowiges regverdig. Hy het verklaar dat die Christendom as gevolg hiervan geval het, en dat hierdie morele verval in die Kerk tot 'n ramp sou lei. Hy het daardie boek in 1894 geskryf, en 20 jaar later sou die Eerste Wêreldoorlog begin, die bloedigste oorlog wat ooit in die geskiedenis van die wêreld plaasgevind het tot op daardie stadium.

Gandhi sou met afkeer en hartseer toekyk hoe 'n hele generasie Europeërs in daardie oorlog sterf. Hy was ook seergemaak deur sy ervarings gedurende sy kinderjare in Suid-Afrika en Indië onder Britse koloniale bewind. Dit sou hom daartoe lei om hierdie beroemde woorde oor die Christendom te sê: “Ek hou van julle Christus; ek hou nie van julle Christene nie. Julle Christene is so anders as julle Christus.”

Toe Tolstoy gevra is wie hy as die grootste Amerikaanse skrywer beskou, het hy geantwoord: “Adin Ballou.” En in sy boek teen oorlog het Tolstoy 'n uitgebreide afdeling wat die goeie werk wat Ballou voor hom gedoen het, vereer, omdat hy deur Ballou beïnvloed is. Maar wie was Adin Ballou?

Gedurende die vroeë 1800's het die Verenigde State van Amerika 'n groot Christelike herlewing beleef, genaamd die 2de Groot Ontwaking. Daar was baie nuwe bewegings, sowel as groot spronge vorentoe in Bybelkennis. Adin Ballou het in daardie tye opgestaan; en was 'n leier in die Abolitionistiese beweging om die slawe vry te stel. Baie Amerikaners het gehoor van William Lloyd Garrison, 'n ware baanbreker in die vrystelling van die slawe, en Garrison sou een van die eerste artikels van Christelike geweldloosheid skryf. Maar dit sou Ballou wees wat werklik sistematies die beginsels deurgevolg het. Toe die Burgeroorlog tussen 1861-1865 in die VSA plaasgevind het, het baie pasifiste hul oortuigings prysgegee omdat hulle dit nodig gevind het om die oorlog te wen. Maar nie Ballou nie.

Een werk van Ballou leef voort, en in tye van krisis, wanneer daar 'n oproep is om oorlog, veiligheid, selfverdediging en wraak, word hierdie boek weer uitgegee as 'n monument vir 'n ander manier om Christelike moraliteit te verstaan. Die naam van daardie boek is *Christian Non-Resistance (in all its important bearings)*. Dit is die eerste keer in 1846 gepubliseer, en sou in 1910 heruitgegee word, en toe weer in 1970, en weereens in ons era.

In hierdie verstommende boek lê Ballou uiteen wat hy dink dit beteken om “die slegte mense nie te weerstaan nie”, en die boek begin met 'n Bybelse argument vir wat dit beteken en waarom baie Christene teen geweldloosheid is. Maar vir my is al die praktiese voorbeelde, getuienisse van mense wat dit in die praktyk toepas, werklik die mees waardevol in sy boek. Dit is wat ek in hierdie boekie wil insluit, en dan aan die einde sal ek 'n paar gedagtes oor die oorkoepelende beginsel byvoeg. Maar voordat ons begin, laat ons hoor wat Adin oor 'n universele wet sê: “Soort verwek sy soort.” Ek het ook 'n opsomming van die voorbeelde wat daarop volg, hieronder ingesluit, in die styl van die boeke van die 1800's, geneem soos dit in Ballou se boek geskryf is:

‘n Wet van universele aard, soort verwek sy soort – Algemene illustrasies in die alledaagse lewe – Spesiale illustrasies: 1. Onderdrukte trots en minagting, 2. Die man wie se humeur gebreek is, 3. Die swart vrou en die matroos, 4. Die hooimakers, 5. Die twee studente, 6. Twee bure en die kraalmis, 7. Die beslaglegging van die perd, 8. Twee bure en die henne, 9. Henry en Albert, 10. Die onderdrukte hoedemaker, 11.

Die rewolusionêre soldaat, 12. Oud-president Jefferson en die kuiper se winkel, 13. William Ladd en sy buurman Pulsifer – Gevolgtrekking.

'n Wet van Universele Natuur – Soort verwek sy soort

Ek sal nou nog 'n natuurwet voorstel – 'n wet van universele natuur – wat natuurlik ook mense insluit in sy toepassing. Dit is dat soort hul soort moet voortbring – fisies, verstandelik, moreel en geestelik. Is nie-weerstand teenstrydig met hierdie natuurwet? Verwek dit sy soort, of verwek dit weerstand? Dit is 'n praktiese vraag, en sal die geskil besleg. Óf die ware gees van nie-weerstand verwek 'n ooreenstemmende gees, óf dit verwek 'n gewelddadige en veglustige gees. Watter ene is dit? Óf die praktyk van nie-weerstand is geneig om die woede van die aanvallende party te ontwapen en te versag, óf om hom aan te moedig, op te wek en te bevestig in sy aanval. Watter ene is dit? Indien laasgenoemde, is dit teenstrydig met daardie natuurwet wat die generering van soort deur soort noodsaak. Indien eersgenoemde, harmoniseer dit met daardie wet. En as dit waar is, is dit die einste leerstelling wat nodig is om die wêreld met vrede te vul. Dit is dan die moeite werd om die waarheid oor hierdie punt vas te stel. Laat ek begin deur te vra of die einste skade wat ek probeer eenkant stoot, nie deur skade veroorsaak word nie? Waarom berokken die aangerande persoon skade aan die oortreder? “Om homself te verdedig,” sal gesê word. Maar waarom homself verdedig deur die ander party skade aan te doen? “Omdat dit, en slegs dit, die voorwerp sal beïnvloed.” Hoe weet ons dit? Wat plaas dit in die hart of die kop van die aangevalde party om skade met skade af te weer? Dit is soos om sy gelyke te verwek; letsel wat letsel suggereer, aanspoor en veroorsaak.

Geen beter manier word gedink of verlang as lewe vir 'n lewe, oog vir 'n oog, tand vir 'n tand, hou vir 'n hou, geweld vir geweld, skade vir skade nie. “Ek sal aan hom doen soos hy aan my gedoen het. Dit is goed genoeg vir hom. Hy sal in sy eie munt betaal word. Hy sal beter geleer word volgens sy eie handeling.” Dit is die gevoel en taal van die Weerstandbieder. Hier is 'n bewys dat die geneigdheid om onreg te doen, 'n geneigdheid om onreg te doen voortbring, en die daad van onreg aandoen veroorsaak 'n teenbeweging om onreg terug te doen. Wat sal dan die daaropvolgende effek wees? As 'n man my gewelddadig slaan, en ek die hou met gelyke of groter geweld teruggee, sal my hou nie 'n derde eis nie, ensovoorts, totdat

die swakker party “Hou op!” roep? Dit is die wet van die natuur. Pleit die teenstander dat die aggressor, wat erg afgestoot word en weet dat hy verkeerd is, sal terugtrek en leer om beleefd te wees? Dit sal afhang van watter van die partye die hardste kan slaan en die ergste kan beseer. As die aggressor die sterker party is, sal hy net harder veg totdat sy antagonis onderwerp word. As hy egter die swakker party is, sal hy uit noodsaak en nie uit beginsel nie, swig – sy magtelose wraak is in sy hart, om daar te sweer tot 'n beter geleentheid. As geregtigheid of gewete enigiets te doen het om hom te beperk, sou dit baie kragtiger op sy siel inwerk as die benadeelde party sou weier om hoegenaamd terug te slaan. Dus draai die argument in hierdie geval geheel en al ten gunste van my leerstelling.

Eers gee Ballou voorbeelde van meer algemene sake; later kom hy by meer dramatiese voorbeelde. Maar hierdie algemene voorbeelde is ook diepgaande, want oor die algemeen bevind ons onself meer dikwels in hierdie tipe omstandighede as in die meer dramatiese omstandighede. “Hy wat getrou is in die minste, is ook in die grote getrou; en hy wat onregverdig is in die minste, is ook in die grote onregverdig.” Lukas 16:10

Algemene illustrasies in die alledaagse lewe

Kom ons kyk nou na die alledaagse sake van die lewe, te midde van tonele wat bekend is aan ons almal se algemene ervaring en waarneming. Ons sien een man met baie groot stryd lustigheid en swak teenwerkende geneigdhede. As hierdie man iemand van dieselfde aard ontmoet, sal hy byna seker baklei, stry, of ten minste gewelddadig raak. Hy word aangevuur en skei in alle rigtings 'n soort psigiese oorlogsvloeistof af. Skaars kom hy in aanraking met iemand soos hyself, of hulle steek mekaar wedersyds aan. Hy dra twis, debat en geweld saam met hom oral waar hy gaan. Selfs baie, wat gewoonlik beskaafd en vreedsaam is, word dan tot 'n geveg met hom uitgelok. Hy magnetiseer, tot 'n sekere mate, elke vatbare wese met wie hy in aanraking kom. As hy vreedsaam met enigeen kan saamleef, is dit slegs diegene wat uit natuurlike geneigtheid, of morele beginsel, nie weerstand bied teen hom nie. Diesulkes sal hy ongemaklik maak; maar deur hom te verdra deur 'n mate van mishandeling met geduld te verduur, kan hulle hom

relatief ordentlik hou en hul lewens naby hom deurbring sonder enige ernstige insidente.

Wie het nog nie sulke persone teëgekóm nie? En wie weet nie dat sulkes nooit deur geweld en skadelike weerstand genees kan word nie? Hulle kan oor en oor geslaan en halfdood gekneus word, sonder enige ander gevolg as om hulle twee keer meer 'n kind van toorn te maak as voorheen. Hierdie soort boosheid word nie uitgedryf nie, behalwe deur gebed, vas en onthouding van geweld.

Hier is nog 'n man met 'n oorweldigende goeie beeld van homself. Hy is trots, hoogmoedig, minagkend en oorheersend in al sy weë. Wat gebeur wanneer twee van hierdie tipe mekaar ontmoet? Is daar nie 'n wederkerige ontsteking van die prikkelbare organe nie? Sal hulle nie mekaar trotseer en mekaar wedersyds afstoot nie? Elkeen sal die ander van dieselfde fout beskuldig en sulke hoogmoed as ondraaglik veroordeel, sonder om ooit te vermoed dat dit 'n weerspieëling van sy eie gesig in die ander s'n is wat so afskuwelik lyk.

Gestel een van hierdie karakters beweeg tussen ander persone wat gewoonlik nederig en beskeie is. Laat hy hulle met merkbare nalatigheid, minagting of onverskilligheid behandel; en wat sal die effek wees? Hul matige selfbeeld sal opgewek word. Hul skouers sal regop trek. Hul koppe sal agteroor buig, en hulle sal begin mompel: “Hy stel homself bo gewone mense; maar hy sal agterkom dat ander ook iets beteken, net soos hyself. Ons moenie dat hy op ons neersien deur sy minagting nie.” Waarvandaan hierdie skielike styging in selfbeeld in hul gedagtes? Dit is verwek, of ten minste opgewek, deur die oorlaaide battery van die magnetiseerder. Soort produseer sy soort.

Draai die saak om. Stel voor jou 'n persoon met baie talente, rykdom of groot persoonlike invloed. Hierdie karakter dwing natuurlik groot respek af; maar hy is nederig, beskeie en respekteer almal om hom – die armes sowel as die rykes, die ongeleerde sowel as die geleerde, en persone in die laer vlakke van die lewe sowel as diegene in die hoër stand. Hoe word hy deur die meerderheid van die mensdom geag? “Hy is nie trots nie,” sê een. “Hy stel homself nie bo ander nie,” sê 'n ander. “Ek hou altyd daarvan om hom te groet en met hom te gesels,” sê 'n ander, “want hy is so vriendelik, beskeie en goed teenoor almal.” Selfs die afgunstiges en klaendes is half ontwapen wanneer hulle met so 'n persoon in aanraking kom. Soort verwek sy soort, soos voorheen.

Kom ons kyk na 'n man wat altyd op soek is na meer besittings. Hy moet altyd die beste kant van 'n ooreenkoms hê. Hy moet iets van almal met wie hy sake doen, afstroop en is seker om die halfsent te kry wanneer hy kleingeld aftel. Hy is nooit tevrede nie, behalwe wanneer hy sy eie nes kan opkikker. Tog kla niemand meer oor suinige mense as hy nie. Hy ontmoet selde iemand wat na sy mening heeltemal bereid is om aan ander te doen soos aan hom gedoen moet word. Wat is die moeilikheid? Hierdie man se selfsug magnetiseer diegene met wie hy sake doen. Sy suinigheid prikkel hulle s'n en hulle staan op vir wat hul eie is. Hulle gaan nie deur hom bedrieg word nie. Hulle is vasbeslote om nie sy roofsuigtige gierigheid te bevredig nie. Hulle maak 'n punt daarvan om hom nie toe te laat om hulle te bedrieg, hul eiendom in 'n ooreenkoms te steel of dit met woekerery af te pers nie. Hulle word selfs hardnekkig oor die halfsent wanneer hulle met hom skik. En baie, wat andersins hulle nie sou steur aan 'n kleinigheid nie, maak 'n punt daarvan om hom nie die minste voordeel te gee nie. “Wees versigtig vir hierdie ou bloedsuier,” sê hulle. Die halfsent is niks, maar hy sal dit nie kry nie. Soort bring sy soort voort, vandaar konflik en weerstand.

Draai die karakter om. Veronderstel 'n vrygewige, heelhartige man, altyd gereed om op groot maat te gee, altyd nougeset om nie meer as sy eie te eis nie, en altyd seker om die kleinigheid in sy buurman se weegskaal te gooi, eerder as om selfs kleinighede in sy eie guns te laat tel. Hoeveel van dieselfde tipe persone, wat waargeneem word as skerpsinnig en wat oorhel na 'n suinige handelaar, verslap hul waaksaamheid, word onverskillig oor klein sake, en dring selfs daarop aan dat hulle nie altyd die halwe sent van 'n man sal neem wat so gewillig is om dit te gee nie. Is dit nie die natuur in die alledaagse lewe nie?

Dit is nie so met 'n skelm en 'n kwaadprater nie. Hy val 'n man aan met harde woorde, beledigende byname en skellende uitdrukkings. Tensy die man besonder op sy hoede is, of van nature 'n baie sagmoedige geaardheid het, of 'n beginselvaste, nie-weerstandbiedende persoon is, sal hy opgeklits raak, en tien teen een 'n stel verskriklike woorde teruggee soortgelyk aan wat hy ontvang het. Sy tande is geslyp en sy tong word deur vuur uit die hel aangesteek. Hy raas, beledig, vloek en vervloek ook. Maar laat die ware Christen hierdie storm van giftige woorde ontvang, en hulle tref sy skild van selfbeheersing, net om vir 'n oomblik soos haelstene op die oppervlak te rammel, en dan skadeloos aan sy voete te val. 'n Tweede en 'n derde aanval

word geloods, maar hy bly steeds kalm. Die aanvaller is half ontsteld, heeltemal verward, en skaam hom gou oor homself. Hy verlaat die gevegsveld of luister na rede, en is miskien gedwing om om verskoning te vra vir sy onbeskoftheid. In elk geval onthou hy altyd sy mishandeling van 'n kalm, goedgehartige, ferm man, met die gevoel van skaamte en vernedering. En as elke man wat 'n plek in die beter range van die samelewing beklee, hom op dieselfde manier sou behandel, sou hy uiteindelik heeltemal genees word van sy tong se slegte humeur. Dit is so waar: “'n Sagte antwoord keer die grimmigheid af, maar 'n slegte woord wek die toorn op.”

Hierdie bekende werkinge van hierdie natuurwet behoort die mees onwillige oë oop te maak vir die feit dat nie-weerstand, in plaas daarvan om teenstrydig met die natuur te wees, streng daarmee ooreenstem. En as dit die doel van goeie mense is om geweld, wreedheid, moord en al die groot misdade wat die geluk van die mensdom vernietig, uit die weg te ruim, behoort hulle te weet dat dit nooit gedoen kan word deur kwaad vir kwaad te vergeld nie. Soortgelyke dinge moet dieselfde voortbring, en tensy ons die skade van kwaaddoeners teenstaan met 'n ingesteldheid en behandeling wat presies die teenoorgestelde van hulle s'n is, sal ons slegs hul bose harte aanhits, bevestig en aanvul tot al hoe erger gedrag. Ons sal slegs die einste ewels wat ons so kragtig weerstaan, menigvuldiglik reproduseer. Alhoewel die skade wat ons hulle aandoen slegs in weerstand teen aggressie aangerig word, volg hulle steeds dieselfde wet. Hulle produseer hul eie soort. Hulle teel 'n nuwe kroos van skade. As dit nie streng gesproke in elke individuele geval waar is nie, is dit waar in die groot geheel. Die effek, direk of indirek, vroeër of later, sal voortgebring word.

Spesiale Illustrasies – Feite Uit Die Werklike Lewe

Ek gaan nou voort om 'n reeks feite uit die werklike lewe aan te bied, wat die waarhede waarvoor ek staan, illustreer en my argumente bevestig.

Onderdrukte Trots en Minagting

'n Dame, in een van die naburige dorpe aan dié waarin die skrywer woon, het 'n saggeaarde jongman herhaaldelik met merkbare minagting en

onvriendelikheid behandel. Nie een van hulle het in die hoër kringe van die samelewing beweeg nie, maar die dame het sonder oorsaak talle geleenthede gebruik om verwyttende dinge aan die jongman te sê asof hy benede haar was en nie geskik was om oor die algemene met respek behandel te word nie. Hierdie dame het die ongeluk oorgekom om 'n aansienlike verlies te ly in die verlies aan 'n waardevolle ding, veroorsaak deur die weghardloop van 'n los perd. Sy het die perd en voertuig geleen en moes die skade vergoed. Dit was 'n ernstige las op haar geldelike bronne, en sy was baie ontsteld oor haar slegte lot. Die jongman, wat 'n vriendelike en vrygewige geaardheid gehad het en vasbeslote was om goed vir kwaad te vergeld, het onmiddellik begin om geld in te samel ter wille van haar verlies. Hy het self vrygewig bygedra en ander aktief gevra, en het gou 'n ruim bedrag bymekaar gemaak, en voordat sy van sy aksies bewus geword het, het hy voor haar verskyn en sy insameling beskeie tot haar beskikking gestel. Sy was stomgeslaan. Hy het haar verlaat sonder om vir dank of lof te wag. Sy was heeltemal oorweldig, het soos 'n kind gehuil en verklaar dat sy nooit weer skuldig sou wees aan minagting, verwyte of onvriendelikheid teenoor hom of enige ander medemens nie. Was daar enigiets in dit alles wat teenstrydig is met die natuur?

Die Man Wie se Humeur Getem is

'n Man wie ek geken het, toe hy van my opmerkings oor hierdie onderwerp hoor, het erken dat hy uit ondervinding weet dat die leerstelling korrek is. Alhoewel hy self nog nooit in sy lewe nie-weerstand uit beginsel beoefen het nie, het hy dit per geleentheid impulsief met verstommende sukses beoefen. Hy is grootgemaak deur 'n kinderlose oom van hom, wat bekend was vir sy hewige woede buie wanneer hy kwaad geword het, en vir die wreedheid waarmee hy sy beste en die seuns wat hy grootgemaak het, geslaan het wanneer hulle sy woede uitgelok het. Hy kon maar min van enige seun of dier verduur, en was daarom 'n gereelde en tierende slawedrywer tot verby sy middeljare.

Die verteller het gesê dat hy amper 'n volwasse man was toe die twee by 'n sekere geleentheid in die winter met 'n span osse die bos ingegaan het om brandhout huis toe te bring. Uiteindelik, toe hulle langs 'n onbekende pad op pad uit die bos uit was, het die slee 'n hindernis getref wat onder die sneeu versteek was, en die span osse was heeltemal vas. Die oom,

geïrriteerd deur hierdie onderbreking, het na sy neef, wat die sweep vasgehou het, geskree om aan te hou ry en die beeste aan te jaag. Hy het geskree en die sweep gebruik op die osse, maar tevergeefs, die slee het vasgesit. “My oom het in 'n uiters hewige woedebui ontplof,” het hy gesê, “en 'n knuppel van die vrag af gegryp en woedend op my afgekom met die allerverskriklikste dreigemente, asof ek die outeur van die hele onheil is.”

Ek was heeltemal onskuldig, en vir 'n oomblik vasbeslote dat ek my oom se woede nie verder sou weerstaan nie, en dat ek my sweep sou verruil vir sy knuppel wat amper so groot soos 'n gewone slee-stok was. Toe hy op my afstorm, met die wapen omhoog gelig, het ek dit stewig met een hand vasgegryp, en my karsweep met die ander hand uitgesteek en gesê: “Hier, Oom, jy moet my nie met so iets slaan nie – vat die sweep.” Hy het onmiddellik die houtstok laat val, die karsweep gegryp en my woes oor die kop, skouers en rug geslaan. Hy het my toe die sweep aangebied en met streng heftigheid uitgeroep: “Ry nou daardie span osse huis toe!” Ek het kalm maar ferm geantwoord: “Nee, ek het my bes gedoen en sal nie weer probeer nie; ry dit self, Oom.” Hierop het hy die arme osse hewig aangeval, geskree, gegil en hulle net so genadeloos geslaan as wat hy met my gedoen het, totdat hy van uitputting gaan sit het.

Hy het vir 'n oomblik gerus en 'n bietjie tot sy sinne gekom. Hy het begin soek na die hindernis, en gou gevind dat 'n groterige jong boompie oor die pad geval het en stewig in die daaropvolgende sneeu vasgesak het. Nadat hy dit vasgestel het, het hy my beveel om die stam af te kap sodat dit verwyder kon word. Ek het begin, my rug en skouers het erg gebrand van die onverdiende slae. Toe ek halfpad klaar was, het ek na my oom opgekyk en gesê: “Oom, voel jy al beter na die wrede pak slae wat jy my gegee het?” Hy het bleek en skuldig gelyk, en sonder 'n woord om vir 'n antwoord te wag, het ek huis toe gegaan. Ek het die vrag losgemaak en sonder verdere moeite die span na hul bestemming gery.

Van toe af, Meneer, het my oom nooit weer met sy ou woede-uitbarstings losgebars nie; hy het my nooit geslaan, uitgeskel of mishandel nie; hy het nooit sy beeste mishandel nie; en, heeltemal tot die teenoorgestelde uiterste gegaan. Hy het homself verskeie kere amper laat ore aansit deur 'n ondeunde seun wat hy moes grootmaak, sonder om 'n hou toe te dien of selfs enige woede uit te druk. Ek het 'n paar jaar by hom aangebly, en toe ek sien dat hy, soos ek gedink het, te laks geword het om die pasgenoemde seun tereg te wys, het ek hom eendag gevra wat sy

gedrag so heeltemal verander het. Hy het my met 'n melancholiese uitdrukking in die gesig aangekyk. Hy het gesê: “Onthou jy die wrede pak slae wat ek jou gegee het toe daardie vrag hout in die sneeu vasgesit het?” “Ja?” het ek geantwoord. “Dit het my humeur getem,” het hy gesê. “Ek het nog nooit sulke gevoelens gehad nie. Ek was nog nooit weer dieselfde man sedertdien nie. Ek het toe plegtig belowe om nooit weer 'n wrede hou op mens of dier toe te dien solank ek nog leef nie. En ek het sedertdien skaars 'n geneigdheid gevoel om dit te doen.” Groot trane het oor sy wange gerol, en hy het in stilte weggedraai.

“Ek het al baie keer daaraan gedink sedert my oom graf toe is. Dit oortuig my dat jou leerstelling die waarheid is.” Hoe beïndruk dit my leser? Dui dit aan dat nie-weerstand strydig met of in ooreenstemming met die natuurwette is?

Die swart vrou en die matroos

'n Eerbare ou swart vrou in die stad New York het eendag straatlangs geloop om iets op te tel by 'n winkel daar naby, met haar tabakpyp in haar mond, terwyl sy stilweg rook. 'n Joviale matroos, effens ondeund deur die gebruik van drank, het die straat afgekom en, toe hy naby ons goeie Phyllis kom, haar ondeund opsy gedruk en met 'n handbeweging haar pyp uit haar mond geslaan. Hy het daarna toegekyk om haar oor sy truuk te hoor kla en 'n grap ten koste van haar te geniet. Maar hy was stom van verbasing toe sy sagkens die stukke van haar gebreekte pyp optel, sonder die minste wrok in haar optrede, en hom 'n waardige blik van gemengde hartseer, vriendelikheid en jammerte gee, en sê: “Mag God jou vergewe, my seun, soos ek jou vergewe.” Dit het 'n teer snaar in die hart van die kru matroos geraak. Hy was oorstelp van skaamte, veroordeeling en berou. Die trane het in sy oë begin opdam; hy moes dinge regstel. Hy het sy fout van harte bely, en albei hande in sy twee sakke vol kleingeld gestee, die inhoud op haar afgedwing en uitgeroep: “Mag God jou seën, liewe moeder, ek sal dit nooit weer doen nie.”

Die Hooimakers

Twee bure was besig om hooi op te tel van twee aangrensende

vleilande. Een het per ongeluk sy span osse en vrag laat vassit in 'n modderpoel, sodat hy die ander een se hulp nodig gehad het. Hy het sy buurman gevra om te help met sy osse en sy manne. Maar sy buurman was onbeskof en het hom net verwyt oor sy onverstandige bestuur en hom beveel om homself te help, op sy eie tyd. Met aansienlike moeite het hy sy vrag uit die modder gehaal en sy werk voortgesit. 'n Dag of twee later het sy onbeskofte buurman 'n soortgelyke ongeluk oorgekom, waarop die ander, sonder om op 'n versoek te wag, vrywillig sy osse aangebied het en die nodige hulp verleen het. Die onbeskofte man het skaam gevoel. Sy boosheid is oorkom deur sy buurman se goeiehartigheid, en hy het hom daarna nooit weer 'n guns geweier nie.

Die Twee Studente

Twee studente van een van ons universiteite het 'n effense misverstand gehad. Een van hulle was 'n warmbloedige Suidlander van die suide van Amerika ('n "Southerner"). Hy het beledig gevoel en begin om regstellende aksie te eis volgens Suidelike begrippe van eer. Hy is met Christelike fermheid en sagmoedigheid hanteer. Die ander een het kalm aan sy medestudent, wat oorreageer het, gesê dat hy in elk geval slegs Christelike regstelling kon gee; dat hy nie bewus was daarvan dat hy hom óf beledig óf wou beledig nie, en dat, indien hy oortuig kon word dat hy hom enigsins te na gekom het, hy bereid was om ruim vergoeding te maak. Die Suidlander het vir 'n paar oomblikke oorgekook met ridderlike verontwaardiging, 'n stortvloed van verwytende woorde afgevuur en gedreig om sy lafhartige onbeskoftheid te bestraf. Maar niks kon die ander van stryk bring nie. Sonder die geringste teken van vrees of onderdanigheid het hy sy teenstander se geweld met ware heldedom tegemoetgegaan, verklaar dat hulle tot dusver vriende was en dat hy van plan was om sy vriendelike houding te handhaaf, hoe hy ook al behandel sou word, en die bedreiger laat besef hoe onwaardig sy huidige humeur, taal en gedrag was, ook teenoor homself.

Sy goeie maniere, voorkoms, woorde en toon het die regte reaksie gebring. Die blos van woede het verander in 'n blos van skaamte en berou. Die Suidlander het met eerlike onderworpenheid vorentoe getree, sy hand bewurig uitgesteek en uitgesê: "Ek het soos 'n dwaas gepraat en opgetree; sal jy my vergewe?" "Met my hele hart," was die hartlike antwoord.

Onmiddellik het hulle mekaar omhels; versoening was volkome; en hulle was vir altyd hegte vriende. Die kern van hierdie anekdote is gegee deur 'n waardige predikant van Baptiste-oortuiging, na een van my lesings oor nie-weerstand; en ek dink hy het homself as 'n getuie van die toneel voorgestel.

Twee Bure en die Kraalmis

Twee van my voormalige bure het 'n effense twis gehad oor 'n paar vragte kraalmis. Een van hulle was die ander se huurder. Die verhuurder het uitdruklik ooreengekom om al die mis van die stal te reserveer, en het dit aan die huurder beskikbaar gestel in ruil vir sekere voorregte en gunste. Maar aangesien die huurder 'n aansienlike hoeveelheid hooi van buite aangekoop en verbruik het, het hy 'n gedeelte van die mis geëis. Hy het voorgestel om die saak aan die arbitrasie van sekere waardige bure oor te laat. Die ander een het alle verwysing na 'n derde party van die hand gewys en beweer dat hulle albei weet wat reg is, en hul probleme onder mekaar behoort te besleg. Maar op 'n dag het die huurder daarin geslaag om 'n paar vreedsame bure byderhand te hê, en in hul teenwoordigheid het hy met erns sy voorstel hernu om die saak aan hul beslissing oor te laat. Die ander een, gegrief deur sy volharding, het dadelik geantwoord: “Ek het niks om weg te steek nie; ek het probeer om te doen soos ooreengekom is, en om jou te behandel soos ek behandel wil word. God die Almagtige het iets in ons almal se binneste geplant wat vir ons sê wat reg en verkeerd is; as jy dink dit is reg om daardie mis weg te dra, doen dit dan; en ek belowe aan myself om jou nooit weer met selfs 'n vraag oor die saak te pla nie.”

Dit was doeltreffend. Die huurder het sy fout besef; alles was stil; die eis is uitgewooi deur die hof van die gewete; en nie-weerstand se beslissende vriendelikheid het alle twis opgelos. Dit is aan my vertel deur een van die vriende wat as regter en beslisser in die saak gekies is. Sy buitengewone opmerking was: “Dit was een van die beste preke wat ek nog ooit gehoor het.”

Die beslaglegging van die perd

“'n Man het een middag in groot woede sy buurman genader en gesê: ‘Meneer! Ek het vanoggend jou perd los in die pad gevind en hom in die skut gesit waar hy steeds is. As jy hom wil hê, gaan betaal die fooie en vat hom

huistoe. En ek gee jou nou kennis dat so gereeld as ek hom los in die hoofweg vind, sal ek hom op jou koste na die skut neem.’ ‘En ek,’ het die buurman geantwoord, ‘toe ek vanoggend by my venster uitkyk, het ek jou koeie in my mielieland gesien. Ek het hulle almal uitgedryf en hulle in jou weiveld gebring. Ek gee jou nou kennis dat so gereeld as ek hulle in my mielieland vind, ek dit weer sal doen.’ Die eerste het nederig homself met sy buurman versoen, na die skut gegaan, die fooie betaal en sy buurman se perd aan hom terugbesorg met ’n eerlike verskoning vir sy slegte gedrag.” – Anoniem.

Twee Bure en die Henne

’n Man in New Jersey het vir Henry C. Wright die volgende storie vertel oor homself en een van sy bure. “Ek het eens ’n groot klomp henne besit; hulle was gewoonlik toegemaak. Maar een lente het ek besluit om hulle in my erf te laat rondhardloop, nadat ek hulle vlerke geknip het sodat hulle nie kon vlieg nie. Eendag, toe ek by die huis kom vir aandete, het ek uitgevind dat een van my bure daar was, woedend, om my te laat weet dat my henne in sy tuin was, en dat hy verskeie van hulle doodgemaak en in my erf gegooi het. Ek was sommer woedend omdat hy my pragtige henne doodgemaak het wat vir my so baie werd was. Ek het dadelik besluit om wraak te neem, hom te dagvaar, of op een of ander manier vergoeding te eis. Ek het gaan sit en my aandete so kalm as moontlik geëet. Teen die tyd dat ek klaar was met my ete, was ek kalmer en het gedink dat dit dalk nie die beste was om met my buurman oor henne te baklei nie, om hom sodoende my bittere, blywende vyand te maak. Ek het besluit om ’n ander manier te probeer, want ek was seker dat dit beter sou wees.”

“Na aandete het ek na my buurman gegaan. Hy was in sy tuin. Ek het uitgegaan en hom gevind terwyl hy een van my henne met ’n knuppel agternagesit het en probeer het om dit dood te maak. Ek het hom geroep. Hy het na my gedraai, met ’n gesig wat ontvlam van woede, en in groot woede uitgebars. ‘Jy het my mishandel. Ek sal al jou henne doodmaak as ek ek hulle in die hande kan kry. Ek is nog nooit so mishandel nie. My tuin is verwoes.’ ‘Ek is baie jammer daaroor,’ het ek gesê. ‘Ek wou jou nie skade aandoen nie, en nou sien ek dat ek ’n groot fout gemaak het deur my henne uit te laat. Ek vra jou om vergifnis, en is bereid om jou ses keer die skade te betaal.’

“Die man het verward gelyk. Hy het nie geweet wat om daarvan te dink nie. Hy het opgekyk na die lug – toe af na die aarde – en toe na die arme hen wat hy agternagesit het, en niks gesê nie. ‘Sê nou vir my,’ het ek gesê, ‘wat die skade is, en ek sal jou sesvoudig terugbetaal; en my hennie sal jou nie weer pla nie. Ek sal dit heeltemal aan jou oorlaat om te sê wat ek moet betaal. Ek kan dit nie bekostig om die liefde en die goeie toegeneentheid van my bure te verloor en met hulle te stry nie, nie oor hennie of oor enigiets anders nie.’ ‘Ek is 'n groot dwaas!’ het die buurman geantwoord. ‘Die skade is nie die moeite werd om oor te praat nie; en ek het meer nodig om jou te vergoed as jy vir my, en om jou om vergifnis te vra, as jy vir my.’” – *Wright’s Kiss for a Blow*.

Henry en Albert

“Ek skryf hoofsaaklik om julle 'n verslag te gee van die krag van liefde wat plaasgevind het in die gesin van 'n ou vriend van my, wat nou nie meer daar is nie. Behalwe ander kinders het hy twee seuns agtergelaat, Henry, omtrent twintig jaar oud, en Albert, omtrent sestien. Laasgenoemde het 'n sogenaamde slegte, onbeheerbare humeur gehad wat sy moeder baie probleme veroorsaak het; en sy (waarskynlik op 'n grapperige manier) het vir Henry gesê hy moet hom slae gee. Hy het Albert gesê; maar Albert het weerstand gebied, en het 'n hewige pak slae gekry. Maar dit het hom glad nie getem nie, en hy het gesweer dat hy nooit weer met Henry sou praat totdat hy oud genoeg was om wraak te neem nie. Terwyl hy steeds in die huis gebly het ('n paar maande, glo ek) het hy nooit met Henry gepraat nie.

Hierna het hy op die see gaan werk en was vier of vyf jaar weg. Maar Albert was 'n seun met 'n paar baie goeie eienskappe. Hy het geld bymekaargemaak; en terwyl die skip op en afgelaai het by die hawens van die verre lande wat hy besoek het, het hy kort uitstappies na die binneland gemaak en sy oë en ore gebruik om sy verstand te verbeter met die inligting wat hy kon inwin, en het teruggekeer as 'n ongelooflik stewige, atletiese jongman, en blykbaar baie beter in sy optrede. Hy was openhartig en sosiaal met die res van die gesin, maar hy het nie 'n woord vir Henry gesê nie. Laasgenoemde het teen hierdie tyd 'n Metodiste-prediker geword, en Albert se gedrag teenoor hom het hom diep bedroef.

Na 'n rukkie het Henry na Albert gegaan en met trane in sy oë vir hom gesê: “Albert, ek kan onmoontlik langer so leef. Jou stilswye kan ek nie nog

'n uur verduur nie. Jy sal dalk onthou jy het gesê dat wanneer jy my teruggeslaan het, jy weer met my sou praat; ek is nou gereed om jou straf te ontvang. Laat ons na die skuur gaan; ek sal my jas uittrek – ek belowe jou dat ek geen weerstand sal bied nie, en jy kan my so lank as wat jy wil slaan; en dan kan ons vriende wees. Ek sou jou nooit geslaan het as Ma dit nie versoek het nie. Ek is jammer dat ek dit gedoen het.” Albert se dapper, sterk hart kon enige hoeveelheid houe verduur sonder om ineen te krimp, maar Henry se liefde kon hy nie weerstaan nie. Dit het sy trotse gees onmiddellik afgebreek, en binne 'n oomblik was hy in trane. Hulle het mekaar dadelik omhels. Vir 'n rukkie was hul liefde onuitspreeklik groot, en Albert het sy spyt uitgespreek oor wat hy gesê het; en hulle is nou, vir al wat ek weet, twee liefdevolle broers, net soos enige ander in die land. En aan God, die God van vrede, al die eer.” – *Letter from Alfred Wells in the Practical Christian*.

Die Onderdrukte Hoedemaker

“Sowat negentien of twintig jaar gelede, toe ek in die hoedebedryf was, het ek 'n man met die naam Jonas Pike van Massachusetts in diens geneem, wat 'n uiters uitstekende werksman was in die vervaardiging van hoede. Maar hy was een van daardie soort manne wat elke dan en wan 'n tydperk van oormatige alkoholgebruik sou hê. Daarom, as 'n natuurlike gevolg, was hy meestal sonder gemaklike klere. Nadat hy werk by 'n winkel gekry het, sou hy baie ywerig werk totdat hy twintig tot dertig en soms veertig dollar se klere verdien het (want hy het altyd klere nodig gehad as hy begin werk het); en dan sou hy op een van sy wyntreine klim en elke kledingstuk wat ses sent sou haal, verkoop en alles op whiskey bestee.”

Wanneer alles weg was, en hy 'n bietjie begin afkoel het, sou hy baie lelik wees; soms sou hy kwaad word en skel, en daarna sou hy redelik vra en smee dat ek hom moet vertrou met 'n hoed of iets anders wat hy kon verkoop, om sodoende meer whiskey te bekom. As ek hom geweier het, sou hy baie kwaad word en dreig om my te slaan, wat ek vir hom gesê het hy kon doen wanneer hy wou. Maar hy het gesê: “Ek sal dit nie in jou eie winkel doen nie; as ek jou buite kry, sal ek jou soos 'n sak slaan.”

Nadat ek hom hierdie woorde verskeie kere hoor herhaal het, het ek by die deur uitgestap. Ek het toe met hom gepraat en gesê: ‘Ek is nou buite die winkel, jy kan my kom slaan as jy dit baie graag wil doen,’ waarop hy uit

die winkel gestap het, woedend na my toe gekom het, homself vir 'n bokser voorgedoen het, en my 'n hou op die bors gegee het, waarop ek my hand op my wang gesit het en dit na hom toe gehou het en gesê het: 'Slaan nou hier, Jonas.' Hy het my met verstomming en verbasing aangekyk, toe omgedraai en terselfdertyd gesê: 'Jou d—r, as jy nie wil veg nie, sal ek jou met rus laat.'

Hy het die winkel binnegegaan, gaan sit en stilgebly. Hy het nugter geword en aan die werk gespring, en was daarna altyd liefdevol en vriendelik, en baie vreedsaam met my. Ek het hom daarna verskeie kere in diens geneem om vir my te werk, en hy was altyd baie vreedsaam en behulpsaam." – *Letter from Erastus Hanchett in the Practical Christian*

Die Rewolusionêre Soldaat

"'n Geliefde broer, nou oorlede, het my van 'n gebeurtenis in sy lewe vertel wat ek dink die moeite werd is om te bewaar. Hy was 'n soldaat in die rewolusionêre oorlog. Nadat hy hier aangekom het, het hy godsdienstig geword en was oortuig dat alle 'oorloë en gevegte' teenstrydig is met die Evangelie van Christus. Sy ywer om sy beginsels te verdedig, het die vyandskap van 'n goddelose man in die buurt aangewakker, wat gedreig het dat sy seun hom sou slaë gee wanneer dié van die weermag af huis toe kom.

"En inderdaad, toe die seun by die huis kom, het die ou man sulke stories oor hierdie broer aan hom vertel, dat dit hom so aangewakker het, dat hy woedend na die huis gekom het waar my broer gewoon het, vasbeslote om te veg. My broer het met hom geredeneer en met alle middele in sy vermoë probeer om sy woede te laat bedaar en hom van sy voorneme te laat afsien; maar niks wou werk nie; veg moes hy, en veg sou hy."

"'Wel,' sê die broer, 'as ons moet baklei, moenie dat ons soos katte en honde in die huis baklei nie; kom ons gaan uit veld toe.'"

"Hiertoe het hy ingestem. Toe hulle in die veld kom en die jong boelie homself vir die geveg uitgetrek het, het my broer hom in die gesig gekyk en gesê: 'Nou is jy 'n groot lafaard.' 'Lafaard! Moenie my 'n lafaard noem nie.' 'Wel, jy is een van die grootste lafaards wat ek nog ooit gesien het.' 'Wat bedoel jy?' 'Ek bedoel soos ek sê – jy moet 'n baie groot lafaard wees om teen 'n man te veg wat jou nie sal beveg nie.' 'Wat, bedoel jy om nie teen my te veg nie?' 'Ek gaan dit nie doen nie; jy mag teen my veg soveel

as jy wil. Ek sal nie 'n vinger teen jou oplig nie.' 'Is dit jou beginsel?' 'Ja, dit is; en ek is van voorneme om daaraan getrou te wees.'

Die gees van die jong soldaat het platgeval; en terwyl hy sy arm uitstrek, sê hy: 'Dan kap ek liever daardie arm af as wat ek jou slaan.' Hulle het toe in 'n gesprek getree en goeie vriende uitmekaar gegaan." – *Non-Resistant*.

Oud-president Jefferson en die kuiper se winkel

"Die volgende is baie jare gelede vertel deur een van die partye, wat 'n baie gerespekteerde burger van Montgomery County, Pennsylvania, was, sedertdien oorlede:

"Gedurende die presidensiële termyn van Thomas Jefferson het twee jong mans van Pennsilvanië 'n huurkontrak van sy handelsmeule in Monticello van hom geneem, waarvan een van die bepalinge was dat die verhuurder (die president) binne 'n gegewe tydperk 'n kuiperwinkel vir hulle gebruik moes oprig. Die tyd vir 'n vergadering van die Kongres het spoedig aangebreek, en die President moes na Washington reis om sy amptelike pligte na te kom, waar hy lank in nasionale bekommernisse verdiep was, en die bou van die kuiperwinkel is heeltemal deur hom vergeet en agterweë gelaat. Nie deur sy huurders nie, wie se daaglikse behoeftes hulle voortdurend herinner het aan die bepalinge in die huurkontrak; en uiteindelik het hulle besluit om dit self op te rig en die koste daarvan van hul verhuurder te hef."

Met die terugkeer van die President na sy herehuis, het die partye vergader om 'n groot rekening te vereffen wat tydens sy afwesigheid opgeloop het. Die items is een vir een deurgegaan en ondersoek, en almal is bevredigend bevind, behalwe die koste vir die bou van die kuiper se werkwinkel, waarteen hy beswaar gemaak het en beweer het dat hy dit met sy eie werkers kon oprig. Verskeie pogings is aangewend om 'n skikking te bewerkstellig, maar hulle het altyd misluk wanneer hulle by die kuiper se werkwinkel kom. Die jong mans het warm en ywerig in die saak geword; en die partye, in plaas daarvan om nader aan mekaar te kom, het hulself by elke ontmoeting verder uitmekaar bevind.

"In hierdie toedrag van sake het die vader van die jong mans, wat 'n sagmoedige, vriendelike, versoenende heer was, met 'n mate van kennis van die wêreld en sy weë, by sy seuns aangekom, wat hom van hul probleem

met hul verhuurder ingelig het. Hy het hulle versoek om dit aan hom oor te laat, en opgemerk dat hy gedink het hy kon dalk 'n vriendskaplike skikking in die saak bewerkstellig. Hulle het hierdie koers ingeslaan, en heel gepas het hy die President met die rekening ingewag. Dit is deurgegaan en goedgekeur, behalwe vir die koste van die bou van die winkel, wat hy [Thomas Jefferson] met 'n mate van fermheid gesê het hy nie kon toelaat nie, om genoemde redes.”

Sy teenstander, wat sy oënskynlike besluit oor die onderwerp opgemerk het, het baie ernstig opgemerk: ‘Wel, vriend Jefferson, dit was nog altyd my gewoonte deur die lewe om eerder toe te gee as om in ‘n stryd te tree.’ Onmiddellik nadat hierdie opmerking gemaak is, het die president sy ken vir 'n oomblik op sy bors laat sak, en toe hy sy kop in 'n regop posisie opgelig het, het hy met 'n baie nadrukkelike uitdrukking opgemerk: “n Baie goeie beginsel, mnr. Shoemaker, en ek kan dit net so ver as u uitleef. Laat die rekening vir die kuiper se werkswinkel aan my oorgelaat word.’

So het die moeilikheid geëindig, en die partye het hul vriendelike respek vir mekaar voortgesit totdat die dood hulle geskei het. En die kweek van 'n soortgelyke gesindheid, 'om vrede met alle mense na te streef', sou duisende probleme beëindig, en baie bydra tot die geluk van individue, asook die algemene harmonie en orde van die samelewing bevorder.” – *Farmer's Cabinet*.

Die volgende staaltjie handel oor 'n man met die naam William Ladd (1778-1841), wat die bynaam 'apostel van vrede' gekry het. Dit het my gefassineer, so ek het hom opgesoek. Hy was 'n voorstander van matigheid, teen 1816 het hy opgehou om wyn te drink, te rook en tabak te kou, en begin preek. Of hy nou oor matigheid, slawerny of ander kwessies gepreek het, hy “het altyd afgesluit met 'n passievolle uiteensetting van die gruwels van oorlog en die seëninge van universele vrede. Sy sienings was so uitgesproke dat hy wyd en syd as “Peace Ladd” bekend gestaan het.” In plaas van die titel 'Meneer', of 'die grote', of 'die sterke', het hy die titel 'Vrede' gekry! Wat 'n eer.

Ons mag dink dat dit gewild sou wees om vir vrede op te staan, maar dit is nie altyd die geval nie. 'n Voorbeeld hiervan was sy teenkanting teen 'n monument ter herdenking van die Slag van Bunker Hill, een van die eerste groot veldslae van die Amerikaanse Rewolusionêre Oorlog. Hy het dit genoem 'n "monument vir barbaarsheid en die gees van die anti-Chris...

Ek weet dat patriotisme, dankbaarheid en bowenal glorie teen my opgestel sal word, en ek sal gebrandmerk word as 'n arme ellendeling, 'n fanatikus en 'n misantroop. Nietemin weier ek om die menigte te volg... Sulke dinge moedig militêre glorie aan en bedreig sodoende die vrede van die wêreld. Omdat dit net so ydellik is vir 'n nasie om 'n monument van haar eie oorwinnings op te rig as wat dit is vir 'n individu om sy eie roem uit te basuin..."

Hy het opgemerk wat baie kommentators oor die aard van oorlog ook al opgemerk het – dat niemand hulself ooit as die aggressor beskou nie: “Watter oorlog in moderne tye is nie deur beide kante defensief genoem nie?” Hy het ook geskryf: “As ek oorlog nie as 'n sielvernietigende sonde beskou het nie, sou ek nooit soveel van my lewe en my eiendom vir die uitwissing daarvan opgeoffer het nie.” Ladd is oorlede terwyl hy 'n toespraak gehou het, en het 'n deel daarvan op sy knieë gelewer.

William Ladd en sy buurman Pulsifer

Wyle William Ladd, bekend as die apostel van vrede, het die volgende staaltjie vertel.

“Ek het 'n mooi graanland op 'n buiteplaas gehad, 'n entjie van die plaashuis af. Elke keer as ek verbygery het, het ek my buurman Pulsifer se skape in die lande gesien, wat my hoop op 'n oes vernietig het. Hierdie skape was van die maer, langbeen soort, aktief soos spaniëls – hulle kon oor die hoogste heining spring, en geen muur kon hulle uithou nie. Ek het by buurman Pulsifer gekla en hom gereelde boodskappe gestuur, maar alles tevergeefs. Miskien sou hulle vir 'n dag of twee uitgehou word, maar die bene van sy skape was lank en my graan heelwat meer aanloklik as die aangrensende weiding. Ek het weer verbygery – die skape was al weer almal daar – ek het kwaad geword en vir my manne gesê om die honde op hulle te sit, en as dit nie sou werk nie, sou ek hulle betaal as hulle die skape skiet.

“Ek het baie ontsteld wegger, want ek was toe nie so 'n vredesman soos ek nou is nie, en ek het letterlik 'n groot stryd in my gemoed gevoel. Skielik is 'n lig vir my aangesteek. Ek het myself afgevra, sou dit nie goed wees vir jou om die vredesbeginsel wat jy aan ander verkondig, in jou eie gedrag te probeer nie! Ek het dit alles deeglik deurdink en verskeie opsies oorweeg oor die beste koers om te volg.

“Die volgende dag het ek oorgery om buurman Pulsifer te sien. Ek het hom gevind waar hy by sy deur hout kap. ‘Goeiemôre buurman.’ Geen antwoord nie. ‘Goeiemôre,’ het ek herhaal. Hy het ’n soort kreun gegee, soos ’n vark, sonder om op te kyk. ‘Ek het gekom,’ het ek voortgegaan, ‘om jou oor die skape te sien.’ Hierop het hy sy byl neergegooi en op ’n baie kwaai manier uitgeroep: ‘Is jy nie nou ’n mooi buurman om vir jou manne te sê om my skape dood te maak nie! Ek het daarvan gehoor – ’n ryk man soos jy om ’n arm man se skape te skiet!’

“‘Ek was verkeerd, buurman,’ het ek gesê, ‘maar dit sal nie deug dat jou skape al daardie graan opeet nie; so ek het oorgekom om te sê dat ek jou skape na my weidingplaas sal neem en hulle by myne sal sit; en in die herfs kan jy hulle terugneem; en as enigeen van hulle vermis word, kan jy jou keuse uit my hele kudde neem.’ Pulsifer het verward gelyk; hy het nie geweet hoe om my te antwoord nie. Uiteindelik het hy gestotter, ‘Wel, is jy werklik ernstig?’ ‘Beslis,’ het ek geantwoord. ‘Dit is beter vir my om jou skape in my weiding te laat gras vreet as om hulle hier graan te voer; want ek sien die heining kan hulle nie uithou nie.’”

“Na ’n oomblik se stilte – ‘Die skape sal julle nie meer pla nie,’ het Pulsifer uitgeroep, ‘ek sal hulle almal boei. Maar ek sal julle laat weet, wanneer iemand van skiet praat, kan ek ook skiet; en wanneer hulle vriendelik is, kan ek ook vriendelik wees.’ Die skape het nooit weer op my plaas oortree nie. ‘En, my vriende,’ het vader Ladd voortgegaan terwyl hy sy gehoor toespreek, ‘onthou dat wanneer julle praat daarvan om die bure skade aan te doen, hulle ook praat daarvan om jou skade aan te doen. Wanneer nasies dreig om te veg, sal ander nasies ook gereed staan. Liefde sal liefde voortbring, en ’n wens om in vrede te leef, sal julle in vrede hou. Julle kan die kwaad slegs met die goeie oorkom. Daar is geen ander manier nie.’” – *Democratic Review*.

Gevolgtrekking

Die voorafgaande illustrasies is afkomstig uit die alledaagse lewe, en hoewel dit nie gevalle van uiterste persoonlike gevaar en ontsnapping behels nie, is dit nietemin relevant en belangrik. Hulle toon die aanpassing van Christelike nie-weerstand teen die menslike natuur in die tienduizend gevalle van persoonlike probleme. Hulle demonstreer dat dit nie teenstrydig met die natuur is nie, maar besonder gepas is om die woeling van mense se

hartstogte te verlig en te suiwer; dat die slegste mense gunstig beïnvloed word deur die tussenkoms daarvan; dat die ordentlike soort daardeur bewaar kan word van tallose twiste. In plaas daarvan om die wet van selfbehoud teen te werk, is dit die hoogste en sekerste metode om die groot doelwitte van daardie wet te verseker.

Dit sal meer volledig gedemonstreer word deur 'n voortsetting van illustrasies in die volgende hoofstuk wat gevalle van groter gevaar en verlossing behels. Intussen kan ek my nouliks daarvan weerhou om die leser se begrip en gewete aan te spreek met die vraag: is die leerstelling wat aangevoer word, nie die mees Christelik, die mees rasioneel, die mees uitnemend, die mees bewonderenswaardig, die mees gepaste wyse om vrede op aarde en welbehag onder die mensdom te bevorder nie? Is dit nie net wat die arme kreunende natuur nodig het om dit te streel, en dit tot 'n goeie toestand te herstel en dit na sy glorieryke bestemming te dra nie? Dit sal al hoe gesonder en mooier voorkom hoe meer dit ondersoek word.

“O, wanneer sal die mens sonder kettings opstaan,
Uit die gelouterde skuim van die aarde se bestaan –
Genade in die oë van sy naaste lees.
En vir ewig vriendelik wees?”

Hier kom Ballou nou by die meer dramatiese voorbeelde. Maar eers wil ek 'n paar getuienisse van die Apostoliese Christene deel wat Ballou insluit, toe hulle onder die Romeinse Ryk geleef het:

Getuienis van Celsus en Gibbon

Celsus, 'n heidense filosoof, het omtrent die middel van die tweede eeu 'n uitgebreide werk teen die Christene geskryf. Een van sy ernstige bewerings was in die volgende woorde: "Jy sal nie wapens dra in diens van die ryk wanneer jou dienste benodig word nie, en as al die nasies volgens hierdie beginsel sou optree, sou die ryk deur die barbare oorrompel word."

Gibbon, die gewilde Engelse historikus van die kwynende Romeinse Ryk, 'n skeptikus teenoor die Christendom, bevestig, so terloops, die feit dat die vroeë Christene ondubbelsinnig nie-weerstandbiedend was. "Hulle het nie geweet hoe om die verdediging van ons geliefdes en eiendom te versoen met

hul eie geduldige leerstelling nie, wat 'n onbeperkte vergifnis van vorige skades aanbeveel het, om sodoende nuwe beledigings uit te nooi. Hul eenvoud word aangetas deur die gebruik van ede, deur die prag en praal van die magistraat, en deur die aktiewe stryde in die openbare lewe; en hul menslike onkunde kon ook nie oortuig word dat dit wettig is om, by enige geleentheid, die bloed van hul medemense te vergiet, hetsy deur die swaard van geregtigheid of dié van oorlog nie, selfs al sou kriminele en vyandige pogings die hele gemeenskap bedreig... Hulle het gevoel en erken dat sulke instellings (wanneer 'n lewe geneem word, ens.) nodig mag wees vir die huidige stelsel van die wêreld, en hulle het hulle blymoedig onderwerp aan die gesag van hul heidense goewerneurs. Maar terwyl hulle die leuses van passiewe gehoorsaamheid ingeskerp het, het hulle geweier om enigsins aktief deel te neem aan die burgerlike administrasie of militêre verdediging van die Ryk." Vol. I bl. 24.

"Nederige Christene is soos skape tussen wolwe in die wêreld gestuur, en sedertdien is hulle nie toegelaat om geweld te gebruik nie, selfs nie ter verdediging van hul godsdienste nie. Hulle was van mening dat hulle nog meer krimineel sou wees as hulle in die versoeking gekom het om die bloed van hul medemense te vergiet ter wille van 'n twis oor die ydele voorregte of die vuil gewin van hierdie verganklike lewe. Getrou aan die leerstelling van die apostel, wat tydens die bewind van Nero die plig van onvoorwaardelike onderwerping verkondig het, het die Christene van die eerste drie eeue hul gewete suiwer en onskuldig bewaar aan die skuld van geheime sameswering of openlike rebellie. Terwyl hulle die strengheid van vervolging ervaar het, het hulle nooit hul tiranne uitgelok om hulle in 'n verlate veld te ontmoet nie, of om hulself deur verontwaardiging te onttrek na afgeleë en afgesonderde hoekies van die aardbol nie." Vol. II bl. 200.

Die Veiligheid van Nie-Weerstand

Raymond die reisiger – Agent van die Bybelgenootskap in Texas – Die jongman naby Philadelphia – Robert Barclay en Leonard Fell – Aartsbiskop Sharpe – Rowland Hill – Twee Metodiste Nie-Weerstandbieders – Die twee Nieu-Seelandse opperhoofde – Die Sendeling en Arabiere – 'n Christelike stam in Afrika – Die Morawiese Indiane – Die Morawiërs van Grace Hill – Die Shakers – Die Indiane en die Kwaker-familie – Die inwoners van die Loochoo-eilande – Die Indiane en die Kwaker-vergadering – Die Christelike dorp in Tirol –

Ek het in die vorige hoofstuk probeer demonstree dat nie-weerstand, in plaas daarvan om in stryd met die natuur te wees, in perfekte ooreenstemming is met al haar fundamentele wette. Ek is van voorneme om in hierdie hoofstuk daardie demonstrasie te voltooi deur 'n verdere illustrasie van die superieure algemene veiligheid van nie-weerstand. Dit sal gedoen word deur middel van anekdotes en historiese feite, wat die werklike funksionering daarvan in baie gevalle van dreigende gevaar toon.

Ek onderneem nie om te bewys dat die praktyk van nie-weerstand altyd die lewe en persoonlike veiligheid van sy aanhangers sal bewaar nie, maar slegs dat dit oor die algemeen wel werk. Jesus, die apostels en duisende Christelike martelare is gedood ondanks hul nie-weerstand. Ongetwyfeld sal ander in die toekoms onreg aangedoen word, verontwaardig en vermoor word, ondanks dieselfde beloftes. Uitsonderings weerlê nie 'n algemene reël nie.

Net soos die voorstanders van dodelike weerstand nie beweer dat dit altyd die behoud van lewe en persoonlike veiligheid verseker nie, beweer ek ook nie dat Christelike nie-weerstand dit sal doen nie. Hulle beweer dat diskresionêre weerstand veiliger is as nie-weerstand; dat die algemene neiging daarvan, ten spyte van toevallige mislukkings, is om lewe te bewaar en persoonlike veiligheid te verseker. Ek pleit vir presies die teenoorgestelde. Hier is 'n belangrike kwessie. Die dodelike weerstandbieders bevestig die superieure veiligheid van hul beginsel van aksie; die nie-weerstandbieders van hulle s'n. Die partye is in direkte teenspraak. Wie van hulle is reg?

Die weerstandbieders het, volgens dr. Dick, 14 000 000 000, en volgens mnr. Burke, 35 000 000 000 menseleuens verloor sedert hul eksperiment begin het. Kan nie-weerstandbieders 'n groter verlies as dit ly? Kan hul beginsel van aksie lei tot 'n groter verlies aan lewe en geluk? Nee. Onder die mees ongunstige omstandighede sal hulle nie in die verhouding van een tot 'n duisend verloor nie, en 'n paar eeue van volharding in hul beginsel sal die vure van menslike geweld regoor die aarde heeltmaal blus. Laat ons voortgaan om te wys dat die praktyk van nie-weerstand by uitstek veilig is.

Raymond die Reisiger

Raymond, 'n gevierde Europese reisiger, lewer die volgende getuienis:

Hy sê van die Spaanse smokkelaars: “Hierdie smokkelaars is so vaardig as wat hulle vasberade is, is te alle tye vertrou met gevaar en sal opmars in die aangesig van die dood. Hul eerste beweging is 'n skoot wat nooit mis nie, en hulle is beslis 'n voorwerp van vrees vir die meeste passasiers, want waar moet hulle meer gevrees word as in woestyne, waar misdaad geen getuie het nie en die swakkes geen hulp nie? Wat myself betref, alleen en ongewapen, het ek hulle sonder angste ontmoet en hulle sonder vrees vergesél.”

Ons het min belangstelling in manne wat ons nie met hul wantroue en afguns inspireer nie, en ons kan alles verwag van diegene van wie ons slegs vereis wat een mens tot 'n ander mens verskuldig is. Die natuurwette bestaan steeds vir diegene wat lankal die wette van die burgerlike regering afgeskud het. Alhoewel hulle in stryd is met die samelewing, is hulle soms in vrede met hul medemens. 'n Sluipmoordenaar was my gids in die passe van die grense van Italië; die smokkelaar van die Pireneë het my met 'n verwelkoming langs sy geheime paaie gelei. Gewapen sou ek die vyand van albei gewees het; ongewapen het hulle my ewe veel gerespekteer. Met so 'n verwagting het ek lankal alle dreigende apparaat tersyde gestel. Wapens kan wel teen die wilde diere gebruik word, maar niemand moet vergeet dat wapens geen verdediging teen die verraaier is nie; dat wapens die goddelose irriteer en die eenvoudiges intimideer; laastens, dat die man van vrede onder die mensdom 'n baie meer heilige verdediging het – sy karakter.

Agent van die Bybelgenootskap in Texas

“In die eerste helfte van die jaar 1833, of omtrent daardie tyd, was 'n agent van die Bybelgenootskap op reis in Texas. Sy roete het deur 'n stuk bos gegaan, waar twee mans hom met moorddadige bedoelings voorgelê het, een gewapen met 'n geweer, die ander met 'n groot knuppel. Toe hy die plek van hul wegkruipplek nader, het hulle op hom afgestorm; maar omdat hy geen weerstand gebied het nie, het hulle nie op hom toegeslaan of na hom geskiet nie. Hy het met hulle begin redeneer; en kort daarna het hulle

minder gretig gelyk om hom so vinnig te vernietig. Na nog 'n kort tydjie het hy hulle oorreed om saam met hom op 'n stomp te gaan sit en die saak doelbewus te bespreek; en uiteindelik het hy hulle oorreed om saam met hom in gebed te kniel, waarna hulle vriendelik van hom afskeid geneem het.” – *Calumet*

Die Jong Man Naby Philadelphia

'n Paar jaar gelede is 'n jongman in die omgewing van Philadelphia eendag in 'n bos voorgekeer met die eis: “Jou geld, of jou lewe.” Die rower het toe 'n pistool teen sy bors gehou. Die jongman, met 'n groot som geld, het dit rustig en kalm aan sy vyand oorhandig, terwyl hy hom terselfdertyd die boosheid en gevaar van sy loopbaan voorgehou het.

Die jongman se tereg wysings het die rower diep in die hart getref. Hy het woedend geword, sy pistool oorgehaal, dit teen die jongman se kop gehou en met 'n eed gesê: “Hou op met daardie preke, anders blaas ek jou harsings uit.”

Die jongman het kalm geantwoord: “Vriend, om my geld te spaar, sou ek nie my lewe waag nie; maar om jou van jou bose weg te red, is ek bereid om te sterf. Ek sal nie ophou om by jou te pleit nie.” Hy het toe die waarheid nog ernstiger en vriendeliker in oorfloed meegedeel.

Gou het die pistool op die grond geval; die trane het begin vloei; en die rower was oorweldig. Hy het die geld teruggegee met die opmerking: “Ek kan nie 'n man van sulke beginsels beroof nie.”

Robert Barclay en Leonard Fell

Robert Barclay, die gevierde apologet van die Kwakers (the Quakers), en Leonard Fell, 'n lid van dieselfde Vereniging, is op verskillende tye verskeie kere deur struikrowers in Engeland aangeval. Albei het getrou by hul beginsels van nie-weerstand gebly, en albei het opvallend geseëvier.

Die pistool is op Barclay gerig, en 'n vasberade eis vir sy beursie is gemaak. Kalm en selfbeheersd het hy die rower in die gesig gekyk, met 'n ferm maar sagmoedige goedgehartigheid, hom verseker dat hy sy en elke man se vriend was, dat hy gewillig en gereed was om sy behoeftes te verlig, dat hy vry was van die vrees vir die dood deur 'n goddelike hoop op

onsterflikheid, en daarom nie geïntimideer kon word deur 'n dodelike wapen nie, en toe 'n beroep op hom gedoen of hy die moed sou hê om bloed te vergiet van iemand wat geen ander gevoel of doel gehad het as om hom goed te doen nie.

Die rower was verbysterd; sy oë het sag geword; sy gespieerde arm het gebewe; sy pistool het teen sy sy geval; en hy het gevlug uit die teenwoordigheid van die nie-weerstandbiedende held wat hy nie langer kon konfronteer nie.

Fell is op 'n baie meer gewelddadige wyse aangerand. Die rower het op hom afgestorm, hom van sy perd afgesleep, sy sakke deursoek en gedreig om sy brein dadelik uit te blaas as hy die minste weerstand sou bied. Dit was die werk van 'n oomblik. Maar Fell het geen paniek ervaar nie. Sy beginsels het hom bo die vrees vir die mens en die dood verhef. Alhoewel hy verbied was om te praat, het hy die rower kalm maar vasberade tereggewys vir sy boosheid, hom gewaarsku oor die gevolge van so 'n lewenswyse, hom aangeraai om te hervorm en hom verseker dat hoewel hy hierdie moedswillige oortreding sou vergewe, hy gehoop het dat hy voortaan homself tot 'n goeie roeping sou verbind.

Sy vermaning was so vreesloos, getrou en liefdevol dat die rower met berou getref is, sy geld en perd terugbesorg het en hom gevra het om in vrede te gaan. Toe, met trane wat sy oë vul, het hy uitgeroep: “Mag God genadig wees oor 'n sondige ellendeling,” en so het hy haastig uit sig verdwyn.

Aartsbiskop Sharpe

“Aartsbiskop Sharpe is deur 'n rower op die hoofweg aangerand, wat 'n pistool uitgehaal het en sy geld geëis het. Die Aartsbiskop het met die rower gepraat in die taal van 'n medemens en van 'n Christen. Die man was werklik in nood, en die prelaat het hom die geld gegee wat hy gehad het, en belowe dat as die rower by die biskop se huis sou aanklop, hy die bedrag tot op vyftig pond sou gee. Dit was die bedrag waarvan die rower gesê het hy in die uiterste nood was.”

Die man het by die biskop se huis aangeklop en die geld ontvang. Ongeveer 'n jaar en 'n half later het hierdie man weer na die huis gekom en dieselfde bedrag teruggebring. Hy het gesê dat sy omstandighede verbeter het, en dat hy, deur die “verbasende goedheid” van die Aartsbiskop, “die

mees boetvaardige, die mees dankbare en gelukkigste van sy spesie” geword het.

Laat die leser oorweeg hoe anders die Aartsbiskop se gevoelens was, as wat hulle sou gewees het as hierdie man deur hom toegesnou was.” – *Dymond*.

Rowland Hill

Ek het 'n indrukwekkende anekdote van hierdie vooraanstaande Londense prediker gesien, wat ek nie tussen my dokumente kon vind nie, ten spyte van 'n aansienlike soektog. Ek het slegs 'n onvolmaakte herinnering aan die besonderhede, maar die inhoud was soos volg.

Mnr. Hill was oppad terug van 'n uitstappie buite die stad. 'n Man het hom skielik in die pad oorrampel, met 'n pistool in die hand, en sy beursie geëis. Mnr. Hill het kalm die man se gesig met 'n deernisvolle uitdrukking bekyk en, terwyl hy sy geld uitgehaal het, vir die rower opgemerk dat hy nie soos 'n man van daardie bloedige roeping lyk nie, en dat hy vrees dat 'n uiterste nood hom tot die misdaad gedryf het. Terselfdertyd het hy gevra hoeveel hy nodig het.

Die man was aangeraak, het verklaar dat dit sy eerste oortreding was, en het die nood van sy familie as sy enigste verskoning bepleit. Mnr. Hill het hom vriendelik van sy simpatie verseker, en van sy bereidwilligheid om hom te verlig. Hy het hom dadelik 'n sekere bedrag gegee, en hom verdere hulp belowe as hy by sy huis sou aanklop. Die rower het in trane uitgebars, nederig sy weldoener bedank, en na die stad gegaas.

Mnr. Hill, wat graag die hele waarheid van die saak wou weet, het sy dienaar beveel om die man huis toe te volg. Dit is gevolglik gedoen, en daar is vasgestel dat die arme man in 'n ellendige woonstel in 'n obskure straat gewoon het, waar sy vrou en kinders op die rand van hongersnood was. Daar is gesien hoe hy eers haastig na 'n bakkerij gaan, en toe huis toe met 'n paar brode. Sy vrou het die brood met vreugde ontvang, maar met verbasing, en het haar hoop uitgespreek dat haar liewe man dit op geen ander manier as onskuldige arbeid verkry het nie. Die kinders het van vreugde gehuil toe hulle hul honger begin stil het, en net die vader het hartseer gelyk.

Mnr. Hill het hierdie man welwillend onder sy onmiddellike sorg geneem, 'n woonstel vir sy gesin voorsien en hom sy koetsier gemaak. Hy

het bewys dat hy 'n merkwaardig eerlike en vlytige man was, binne 'n kort tydjie was hy 'n bekeerling tot godsdiens en het by mnr. Hill se kerk aangesluit. Vir vyftien jaar het hy met sulke Christelike omsigtigheid gewandel dat hy die volle vertroue van almal wat hom geken het, afgedwing het.

Uiteindelik het hy gesterf in die triomf van hoop. Sy pastoor het 'n treffende begrafnispraak by die geleentheid gepreek, waarin hy vir die eerste keer van die rooftog vertel het, en die geleentheid gebruik het om aan sy gehoor te beklemtoon hoe uitnemend Christelike verdraagsaamheid, vriendelikheid en deernis teenoor die skuldiges is. Hier was 'n man wat gered is van 'n verskriklike pad van misdaad, en deur goddelike genade 'n kind van God geword het – 'n voorbeeldige en geliefde broer in Christus. Hoe anders sou die gevolg gewees het as Rowland Hill hom óf met dodelike wapens teëgestaan het, óf dieselfde moeite gedoen het om hom aan die regering oor te gee, as wat hy gedoen het om hom te bevriend? O, hoe lieflik is ware geregtigheid! Hoe lieflik is Christelike nie-weerstand! Dit is voorwaar 'n veilige weg!

Die Metodiste Nie-Weerstandbieders

“Eerw. John Pomphret, 'n Engelse Metodiste-predikant, het altyd die praktiese toepaslikheid van die 'vredesleer' bepleit,” – *‘En hy wat met jou na die gereg wil gaan en jou onderkleed wil neem, laat hom ook die bo-kleed kry. En elkeen wat van jou een myl afdwing, loop met hom twee myl saam.’* – hy het altyd verklaar dat as hy deur 'n struikrower aangeval sou word, hy dit in die praktyk moes toepas.

Aangesien hy 'n kaasverkoper was (hy het gepreek om goed te doen, nie vir loon nie), is hy eendag met sy terugkeer van die mark, nadat hy 'n groot bedrag geld van sy klante ontvang het met die doel om sy jaar se voorraad aan te vul, deur 'n rower aangeval, wat sy geld geëis het en sy lewe gedreig het as hy weier. Die eerwaarde vredesman het koel en vriendelik geantwoord: “Wel, vriend, hoeveel wil jy hê, want ek sal dit vir jou gee en jou so red van die misdaad van padrowery.” “Sal jy my beslis gee wat ek benodig?” het die rower gevra. “Ek sal, om die waarheid te sê, as jy nie meer benodig as wat ek het nie,” het die nie-weerstandbieder geantwoord. “Dan wil ek vyftien pond hê,” (ongeveer vyf-en-sewentig dollar). Die vereiste bedrag is aan hom uitgetel, in goud, in plaas van banknote, wat, as die

getalle waargeneem was, deur die bank verruil sou word indien die eerwaarde die bank in kennis stel, sodat die rower nie aanspreeklik gehou sou word vir opsporing in 'n poging om hulle te verruil nie. Die eerwaarde het hom terselfdertyd vertel waarom hy die goud in plaas van banknote gegee het, en gesê het: “Ongelukkige man, ek verwelkom u by hierdie bedrag. Gaan huis toe. Betaal u skuld. Hierna, kry u lewe met eerlikheid in orde.”

“Jare het aangestap. Uiteindelik het die goeie prediker 'n brief ontvang, met hoofsom en rente, en 'n nederige belydenis van sy sondes, van die rower wat sê dat sy pleidooie sy sluimerende gewete wakker gemaak het, wat hom geen rus gegee het totdat hy beide vergoeding en belydenis gedoen het nie, en boonop sy lewensloop heeltemal verander het.”

“Liewe Leser! Gewete is 'n kragtiger beginsel as vrees, en moeiliker om te onderdruk. Voorsorgmaatreëls kan die goddelose veilig laat voel; maar die gewete moet nie so gestil word nie, of die vermanings daarvan gedemp word deur gedagtes van veiligheid nie. Straf spreek fisiese vrees aan, wat 'n behoorlike voorsorgmaatreël teen ontdekking bring. Daarteenoor, kweek en rig die gewetes van kinders behoorlik, en dring aan op morele verantwoordelikheid by volwassenes, en 'n effektiewe hervorming sal daardeur teweeggebring word. Leser! Ek laat dit aan u oor om te sê of dit 'n wet van die gemoed is of nie.

“Eerw. mnr. Ramsay, nog 'n Metodiste-predikant, was geheel en al afhanklik vir sy lewensonderhoud van die kwartaallikse insameling wat deur sy mense gemaak is, wat skaars genoeg was, met die mees versigtige beplanning, om sy gesin te onderhou. Die aand toe een van hierdie kollektes opgeneem is, was hy verplig om 62 myl van sy huis af te preek, en die nag was te stormagtig sodat hy nie kon huiswaarts keer nie. Gedurende die nag het twee rowers in sy huis ingebreek, hulle het mev. Ramsay en haar suster wakker gemaak (daar het geen mans in die huis gewoon nie) en geëis om te weet waar die geld was. Mev. R., in haar nagrok, het die kers aangestee en die pad na die lessenaar gelei wat die kosbare deposito bevat het, die sleutel gekry, die laai oopgemaak en die geld uitgewys waar dit in 'n sakdoek gelê het, en gesê: ‘Dit is al wat ons het om van te lewe. Dit is die Here se geld. Tog, as u dit wil neem, daar is dit.’ Met hierdie opmerking het sy hulle verlaat en gaan slaap. Die volgende oggend is die geld tot elke sent

ongestoord gevind. Die gewete hier, soos hierbo, is aangeroep tot, en met dieselfde resultate.” – *Fowler’s Phrenological Journal*.

Die Sendeling en Arabiere

Mnr. King, 'n gerespekteerde sendeling in Palestina, noem 'n merkwaardige voorbeeld van die effek van vreedsame gedrag, wat gewerk het om sy eie lewe en die lewens van 'n aansienlike groep te red, toe hy deur 'n magtige bende Arabiere op die vlakte van Esdracion aangeval is.

Die groep van mnr. King het 'n koffer verloor wat, soos hulle vermoed het, deur Arabiere gesteel is. Gevolglik het hulle twee Arabiere gegryp en hulle met toue vasgebind, omdat hulle geglo het dat hulle die rowers was. Hulle het hulle saamgeneem op hul reis, teenstrydig met die wense van mnr. King. Gou is die hele groep aangeval deur 'n groep Arabiere, wat hul broers vrygelaat het. Dit was 'n groot konsternasie; mnr. King het beswaar gemaak toe een van die groep op die punt was om op die Arabiere te vuur, en ander het betyds ingegryp om die beoogde kwaad te voorkom. Elke deel van die Kofila is gou aangeval, en mnr. King het waargeneem:

“Dit was nie tyd om te onderhandel nie. Alles was in groot verwarring. Niemand het geweet of hy lewe of dood kan verwag nie. Laasgenoemde het ons egter in die gesig gestaar. Ons bagasie is uiteindelik afgeneem. Daar was blykbaar 'n bietjie stilstand aan die kant van die Arabiere, en ek het gehoop dat hulle, tevrede met ons bagasie, ons in vrede sou laat gaan. Maar die volgende oomblik het ek hulle weer sien aankom. Ek het gedink dat alles waarskynlik verlore was en dat hulle, aangesien hulle ons van ons bagasie gestroop het, nou van plan was om ons lewens te neem. Dit was 'n verskriklike oomblik. Ek kon net sê: ‘Mag die hemel ons beskerm.’ Ek was voor die Kofila, en 'n entjie verder, toe 'n Arabiese sjeik op sy perd met 'n groot knuppel in sy hand vinnig na my toe aangery het. Ek het stilgehou, hom aangespreek en hom broer genoem; en gesê: ‘Doen my geen kwaad nie, ek het jou nie skade berokken nie.’

“Ek het woorde van vrede en sagmoedigheid met hom gespreek. Hierop het hy sy knuppel wat hy geswaai het, laat sak, stilgehou, geluister en kort daarna weggedraai; en kort daarna het ek hom gesien hoe hy sommige van ons agtervolgers terugdryf, en die geroep van ayman (veiligheid) is deur ons gehoor; en ek hoef nie te sê dat dit 'n welkome geluid in ons ore was nie.”

“Die bagasie is ook, tot my verbasing, kort daarna deurgelaat na ons toe. Die aanval was dapper, en deur die Arabiere uitgevoer asof hulle vasbeslote was om hul daad uit te voer deur lewe of dood. En ek twyfel geensins dat, indien een van hulle deur ons hande geval het, dit die teken sou gewees het vir die uitwissing van ons almal.”

'n Christelike stam in Afrika

Die volgende interessante voorval is oorgeskryf uit Moffat se vertellings uit Suider-Afrika. Dit het plaasgevind in 'n afgeleë dorpie van inheemse Afrikane, waarvan die inwoners Christelike onderwysers ontvang het en pas uit 'n toestand van barbaarsheid gekom het:

“Hierdie klein Christelike groepie het op 'n Sabbatoggend met die mense in die middel van die dorp vergader om die vroeë gebedsbyeenkoms voor die dienste van die dag te hou. Hulle het skaars gesit toe 'n groep rowers van buite af nader kom. Die rowers het vroeër die oggend uitgetrek om te plunder, en omdat hulle nie in hul doel geslaag het nie, het hulle besluit om hierdie dorpie aan te val met hul terugkeer.”

“Moshen (die hoofman) het opgestaan en die mense gesmeek om stil te sit en op Jehova te vertrou terwyl hy die rowers tegemoet gegaan het. Op sy vraag wat hulle wou hê, was die ontstellende antwoord: ‘julle beeste, en dit is op julle eie risiko dat julle julle wapens oplig om weerstand te bied.’ ‘Daar is my beeste,’ het die hoofman geantwoord, en toe teruggetrek en sy posisie by die gebedsbyeenkoms hervat. ’n Gesang is gesing, ’n hoofstuk is ge lees, en toe het almal in gebed tot God gekniel, wat hulle alleen in hul nood kon red.

“Die toneel was te heilig en plegtig om deur so 'n groep skurke aanskou te word; hulle het almal van die plek af weggetrek sonder om 'n enkele voorwerp wat aan die mense behoort het, aan te raak.”

Die Morawiese Indiane

'n Klein stam Indiane in die Weste is deur die Morawiese Sendelinge tot hul geloof bekeer, en een artikel van die geloof was dat Christene nie kan veg en onskuldig bly nie, selfs nie om hul lewens te red nie. 'n Rukkie later is hierdie klein Stille Oseaan-stam in uiterste paniek en nood gedompel

deur beriggewing dat 'n veel groter stam 'n entjie noord 'n vyandige inval op hulle beplan het. Hulle het hul Morawiese onderwysers om raad gevra. Hulle het nie ingesien hoe hulle enigsins onder sulke omstandighede 'n geveg kon vermy nie. Hulle het gevrees dat hulle heeltemal deur hul vyande vernietig sou word tensy hulle weerstand bied.

Hulle is liefdevol en ernstig aangespoor om by hul beginsels te bly en op God te vertrou. Hulle is vertel van die oorhand van die vyandige stam, en hoe onseker hul lot sou wees as hulle sou waag om dodelike wapens hul vertroue te maak. Hulle is aangeraai om 'n paar van hul oudste manne as 'n afvaardiging te kies en hulle met geskenke van keurige eetgoed en ander artikels te voorsien, soos hul omstandighede dit sou toelaat. Hierdie eerbiedwaardige afvaardiging, heeltemal ongewapen behalwe met hul mandjies gebraaide mielies, vrugte, ens., moes opruk en die vyand op 'n afstand van die dorp ontmoet. Intussen moes diegene wat agtergebly het, gesamentlike smeekbede tot die Vader van die geeste bid vir sy beskerming.

Die raad is aanvaar, getrou gevolg en suksesvol uitgevoer. Die vyandige Indiane het op hul weerlose prooi afgekom. Die ou manne, belaaï met hul eenvoudige maar betekenisvolle geskenke, het uitgegaan om hulle te ontmoet. Die invallers, verbaas en met ontsag vervul deur die skouspel, het op hul tomahawks stilgehou. Toe die afgevaardigdes die voorste linies bereik, het hulle, asof daar towerkrag was, oopgemaak en 'n deurgang gebied tot in die teenwoordigheid van die bevelvoerende Sachem. Hul ouderdom en sagmoedigheid het sy onmiddellike bewondering afgedwing. Hy het hul geskenke aanvaar, na hul vredeswenke geluister, sy vriendskap verklaar, hulle teruggestuur met die versekering dat geen skade deur sy stam aan hulle s'n aangedoen sou word nie, en verklaar dat as enige aanval op hulle gemaak sou word, hy en sy mense hul beskermers sou wees. So het hierdie waarlik Christelike Indiane heeltemal die dreigende aanvalle vrygespring en in hul hutte gaan sit, omring deur 'n skans van veiligheid soos deur niks anders as hierdie goddelike beginsels en hul volmaakte Outeur kan opstel nie.

Die Morawiërs van Grace Hill

Tydens die rebellie in Ierland, in 1793, word gesê dat die rebelle lank reeds 'n aanval op die Morawiese nedersetting by Grace Hill, Wexford County, beplan het. Uiteindelik, ter vervulling van hul dreigemente, het 'n

groot groep van hulle na die dorp gemarsjeer. Maar die Morawiërs, getrou aan hul beginsels in hierdie moeilike noodgeval, het hulle nie met wapens tegemoetgegaan nie; maar het in hul plek van aanbidding bymekaargekom en die HERE gesmeek om hul skild en beskermers te wees in die uur van gevaar. Die vyandige bendes, wat 'n gewapende weerstand verwag het, was met verbasing getref oor so 'n onverwagte en indrukwekkende gesig; hulle het die gebede en lofprysings van die Morawiërs gehoor; hulle het geluister na smekinge namens hulleself; en nadat hulle 'n hele dag en nag in die strate getalm het, het hulle eenparig omgedraai en weggemarsjeer sonder om 'n enkele individu te beseer.

Die Shakers

“Die Shakers het ook die beskerming ervaar wat vredeliewende beginsels sekerlik sal bied. Omstreeks die jaar 1812 is die inwoners van Indiana geteister deur invalle van die Indiane; maar die Shakers wat in daardie streek gewoon het, alhoewel hulle sonder garnisoene en sonder wapens was, was blykbaar heeltemal veilig terwyl die vernietigingswerk rondom hulle aan die gang was. Die vraag is eenkeer aan 'n prominente hoofman gestel waarom die Indiane nie die Shakers, sowel as ander, aangeval en skade berokken het nie. Sy antwoord was: “Sal ons krygers hul bemoei met 'n vreedsame volk? Daardie volk, weet ons, sal nie veg nie. Dit sou 'n skande wees om so 'n volk skade aan te doen.” – *The Friend of Peace*.

Die Indiane en die Kwaker-familie

'n Intelligente Kwaker van Cincinnati het die volgende gebeurtenis aan my vertel, as bewys dat die beginsel van nie-weerstand groot invloed het, selfs oor die barbare. Gedurende die laaste oorlog het 'n Kwaker onder die inwoners van 'n klein nedersetting aan ons westelike grens gewoon. Toe die barbare hul verwoestende aanvalle begin het, het elke inwoner na die binnelandse nedersettings gevlug, met die uitsondering van die Kwaker en sy gesin. Hy het besluit om te bly en geheel en al staat te maak op die eenvoudige reël om sy vyande met volkome vertroue en vriendelikheid te ontwapen.

Een oggend het hy deur sy venster 'n ry barbare uit die bos in die rigting van sy huis sien kom. Hy het dadelik uitgegaan en hulle tegemoetgegaan en sy hand na die leier van die groep uitgesteek. Maar nóg hy nóg die res het hom enige kennisgewing gegee nie – hulle het sy huis binnegegaan en dit vir wapens deursoek, en as hulle enige gevind het, sou hulle heel waarskynlik elke lid van die gesin vermoor het. Daar was egter niks nie, en hulle het stilweg die voorraad geëet wat hy voor hulle neergesit het, en hom met rus gelaat.

By die ingang van die woud het hy opgemerk dat hulle stilgehou het en dit het gelyk of hulle 'n beraadslaging gehou het. Gou het een van hulle die res verlaat en na sy woning gekom. Hy het die deur bereik, 'n eenvoudige wit veer daarbo vasgemaak en na sy groep teruggekeer, waarna hulle almal verdwyn het. Daarna het daardie wit veer hom van die barbare gered; want wanneer 'n groep verbygekom en dit waargeneem het, was dit 'n teken van vrede vir hulle. In hierdie geval ontdek ons dat die wet van vriendelikheid selfs barbaarse vyande ontwapen, wie se wit veer vir hul rooi broers gesê het dat die Kwaker 'n volgeling van Penn en 'n vriend van hul ras was. – *Montgomery's Law of Kindness*.

Die inwoners van die Loochoo-eilande

Hierdie eilande is in die omgewing van die Chinese See. Hulle is deur verskeie seevaarders besoek, en onder andere deur Kaptein Basil Hall. Hy verklaar dat hulle nie forte, krygsmanne, garnisoene, wapens of soldate het nie, en blyk heeltemal onkundig te wees oor die kuns van oorlogvoering. Hulle is vriendelik, gasvry, hoflik, eerlik en vertrouwd met sommige van die meganiese kunste. Wel, wat was hul lot? As ons op die oorhaastige uitgangspunte van ons teenstanders redeneer, behoort ons hul algehele vernietiging te voorspel. Maar is hulle vernietig? Inteendeel. Hulle is in vrede, veiligheid en geluk bewaar. “Die olyftak” is op hul oewers geplant, en hulle sit daaronder, “geen man wat dit waag om hulle bang te maak nie.” – *McCree*.

Die Indiane en die Kwaker Vergadering

Ek het iewers die volgende anekdote teëgekom, maar kan nou nie onthou waar nie. In westelike New York of Pennsilvanië, in 'n tydperk van

Indiane en hul vyandelikhede, het 'n buurt van Vriende, wat 'n houthuis opgerig het, gereeld bymekaargekom volgens die styl van hul Vereniging. Hulle is genooi en aangespoor om binne die beskerming van die leër en sy versterkings te kom. Maar hulle het geweier om hul getuienis te laat vaar deur enige sodanige vertrouwe op die arm van vlees uit te spreek. Hulle was gevolglik blootgestel aan die aanval van elke swerwende horde krygers op daardie deel van die grens.

Eendag, terwyl hulle in stille toewyding in hul onverfynde vergaderplek gesit het, het 'n groep Indiane skielik die plek genader, geverf en gewapen vir aanval. Hulle het heen en weer by die oop deur van die huis geloop en nuuskierig binne en rondom die gebou gekyk, totdat hulle die stil aanbidders voldoende verken het, uiteindelik eerbiedig binnegegaan en by hulle aangesluit het. Hulle is deur die hoof van die vergadering met die uitgestrekte hand van vrede verwelkom en na die sitplekke gewys wat die huis gebied het, wat hulle in eerbiedige stilte beset het totdat die vergadering rustig ontbind is. Hulle is toe deur die leier van die Genootskap na een van die naaste wonings genooi en gasvry verfris.

Met hulle vertrek het die Indiaanse hoofman sy gasheer opsy geneem en hom en sy mense volkome veiligheid belowe teen al die plunderinge van die rooi Indiane. Hy het gesê: “Wanneer die Indiane na hierdie plek kom, was die Indiaan van plan om elke witman wat hy teëgekom het, met 'n tomahawk te slaan. Maar toe die Indiaan 'n witman sonder gewere, sonder gevegswapens, so stil, so vreedsaam, aanbiddend tot die Groot Gees, vind, sê die Groot Gees in die Indiaan se hart – moenie hulle seermaak nie, moenie hulle seermaak nie!”

Met dit gesê, het hy 'n laaste vriendelike handdruk gegee en saam met sy volgelinge weggehardloop om daardie soort wit man te vind wie se vertrouwe in dodelike wapens vernietiging uitgelok het.

Die Christelike dorp in Tirol

Die volgende is 'n pragtige uittreksel uit een van Lydia Maria Child se briewe aan die Boston Courier. Ek beveel dit nie net aan vir 'n aangename leeservaring nie, wat dit verseker sal ontvang, maar ook vir 'n baie ernstige oorweging:

“Vandag is Kersfees. Van Oos tot Wes, van Noord tot Suid, sing mense lofliedere aan die veragde Nasarener, en kniel in aanbidding voor sy kruis.

Hoe pragtig is hierdie universele huldeblyk aan die beginsel van liefde – daardie fyn beginsel van die heelal, die diepste middelpunt van die Christendom. Dit is die goddelike idee wat dit van alle ander godsdienste onderskei, en tog die idee waarin Christelike nasies so min geloof toon, dat 'n mens sou dink dat hulle net by daardie evangelie sweer wat sê: 'Sweer glad nie.'

"Eeue het verbygegaan, en deur oneindige konflik het ons 'ons kort dag ingelui'; en is daar vrede en welwillendheid onder mense? Opregte geloof in die woorde van Jesus sou binnekort die profesie vervul waaroor die engele gesing het. Maar die wêreld hou vol om te sê: 'Hierdie leerstelling van ongekwalifiseerde vergifnis en volmaakte liefde, hoewel pragtig en heilig, kan nie nou in die praktyk toegepas word nie; mense is nie daarvoor voorbereid nie.' Dieselfde gees sê: 'Dit sou nie veilig wees om slawe te bevry nie; hulle moet eers vir vryheid toegerus word.' Asof slawerny ooit mense vir vryheid geskik kon maak, of oorlog ooit die nasies in vrede kon lei! Tog lag mense wat hierdie verskonings ernstig uitspreek vir die oppervlakkige humor van daardie skugter moeder, wat verklaar het dat haar seun nooit in die water moes waag totdat hy leer swem het nie.

"Diegene wat dit gewaag het om die beginsels van vrede te vertrou, het dit altyd volkome veilig gevind. Dit kan nooit anders bewys word as dit vergesél word met die verklaring dat so 'n koers die gevolg is van Christelike beginsels en 'n uitermate vriendelikheid teenoor die mensdom nie. Wie het minder geneig gelyk om so 'n standpunt te verstaan as die Indiane van Noord-Amerika? Tog, hoe geredelik het hulle hul tomahawks en skalpmesse aan die voete van William Penn neergelê! Met watter nederige hartseer het hulle om verskoning gevra vir die doodmaak van die enigste drie Kwakers wat hulle ooit aangeval het! 'Die manne het wapens gedra,' het hulle gesê, 'en daarom het ons nie geweet hulle was nie vegters nie. Ons het gedink hulle het voorgegee dat hulle Kwakers was, want hulle was lafaards.' Die barbare van die Ooste, wat Lyman en Munson vermoor het, het dieselfde verskoning gemaak. 'Hulle het wapens gedra,' het hulle gesê, 'en daarom het ons aangeneem dat hulle nie Christelike sendelinge was nie, maar vyande. Ons sou hulle geen skade aangedoen het as ons geweet het dat hulle manne van God was nie.'"

"As 'n nasie maar net so 'n hoë wysheid kon bereik om oorlog af te sweer en aan die hele aarde te verkondig: 'Ons sal nie onder enige uitlokking veg nie; as ander nasies enigiets teen ons het, sal ons die saak besleg deur

skeidsregters wat onderling gekies word;’ dink jy dat enige nasie dit sou waag om oorlog teen so 'n volk te voer? Nee, voorwaar, hulle sou instinkties skaam wees oor so 'n daad, soos mans nou skaam is om 'n vrou of 'n kind aan te val. Selfs al sou daar genoeg mense wees wat so 'n koers volg, sou die hele beskaafde wêreld hulle aanval en hulle, met algemene toestemming, as sluipmoordenaars en rowers brandmerk. En sluipmoordenaars sou hulle wees, selfs in die algemene aanvaarding van die term.

“Ek het gelees van 'n sekere regiment wat beveel is om in 'n klein dorp (in Tirol, dink ek) in te marsjeer en dit in te neem. Dit het toevallig gebeur dat die plek bewoon is deur 'n kolonie wat die evangelie van Christus geglo het en hul geloof deur werke bewys het. 'n Koerier van 'n naburige dorpie het hulle meegedeel dat troepe opruk om die dorp in te neem. Hulle het stilweg geantwoord: 'As hulle dit wil neem, moet hulle.' Soldate het gou ingery met vlae wat wapper, en fluite wat hul skril verset uitblaas. Hulle het rondgekyk vir 'n vyand en die boer by sy ploeg gesien, die smid by sy aambeeld, en die vroue by hul melkkarrings en spinwiele. Babas het geskarrel om die musiek te hoor, en seuns het uitgehardloop om die mooi spelers te sien, met vere en helder knope, 'die harlekyne van die negentiende eeu.' Natuurlik was geeneen van hulle in 'n behoorlike posisie om op geskiet te word nie. 'Waar is julle soldate?' het hulle gevra. 'Ons het geeneen nie,' was die kort antwoord. 'Maar ons het gekom om die dorp in te neem.' 'Wel, vriende, dit lê voor julle.' 'Maar 'Is daar niemand hier om te veg nie?' 'Nee, ons is almal Christene.' Hier was 'n noodgeval wat glad nie deur die militêre skole voorsien is nie. Dit was 'n soort weerstand wat geen koeël kon tref nie – 'n vesting wat perfek bombestand is. Die bevelvoerder was verward. 'As daar niemand is om mee te veg nie, kan ons natuurlik nie veg nie,' het hy gesê. 'Dit is onmoontlik om so 'n dorp soos hierdie in te neem.' Hy het toe beveel dat die perde omgedraai word, en die perde het die menslike diere uit die dorp gedra, so onskuldig as wat hulle ingekom het, maar miskien ietwat wys.

“Hierdie eksperiment op klein skaal dui aan hoe maklik dit sou wees om van leërs en vlote ontslae te raak as mense net geloof gehad het in die godsdiens waarin hulle bely het hulle glo. Toe Frankryk onlangs sy leër verminder het, het Engeland onmiddellik dieselfde gedoen; want die bestaan van een leër skep die noodsaaklikheid van 'n ander, tensy mense veilig in die bogenoemde bomvaste vesting gevestig is.”

Kaptein Back, die Kwakers en die Maleiers

Ek sal geen verskoning vra vir die byvoeging van die volgende uittreksels uit 'n ander artikel deur dieselfde vrugbare en leersame pen nie.

“Dit is 'n sending wat die moeite werd is om voor te leef, as ek die minste hulp kan bied om die mensdom te oortuig dat die Christelike leerstelling van die oorwinning oor die kwaad met die goeie, nie bloot 'n pragtige sentiment is, so gepas vir die godsdienstiges soos pêrels vir die maagd se boesem is nie, maar dat dit werklik die hoogste rede, die dapperste manlikheid, die mees omvattende filosofie en die wysste politieke ekonomie is.”

“Die hoeveelheid bewyse dat dit so is, lyk oorvloedig genoeg om die oortuiging te regverdig dat 'n praktiese aanvaarding van vredesbeginsels altyd veilig sou wees, selfs met die barbaarsste manne en onder die mees desperate omstandighede, mits daar 'n kans was om dit duidelik te stel dat so 'n koers nie op lafhartigheid gebaseer was nie, maar op beginsel.

“Toe Kapt. Back na die Poolstreke gegaan het op soek na sy vriend, Kapt. Ross, het hy met 'n groep Eskimo's te doen gekry, wat nog nooit 'n witman gesien het nie. Die hoofman het 'n spies opgelig om dit na die vreemdeling se kop te gooi; maar toe Kapt. Back kalm en ongewapen nader kom, het die spies geval, en die onbeskofte barbaar het die medemens, wat op hom vertrou het, met graagte verwelkom. As Kapt. Back die gewone beginsel toegepas het, dat dit nodig is om wapens in sulke noodgevalle te dra, sou hy waarskynlik sy eie dood en dié van sy metgeselle veroorsaak het.”

Miskien die ergste toets waaraan die vredesbeginsels ooit onderwerp is, was in Ierland, tydens die onvergeetlike rebellie van 1798. Gedurende daardie verskriklike konflik was die Ierse Kwakers voortdurend tussen twee vure. Die Protestantse party het hulle met agterdog en afkeer bejeën omdat hulle geweier het om te veg of militêre belasting te betaal; en die hewige menigte opstandelinge het dit as voldoende rede te beskou om hulle dood te maak omdat hulle nie geloof in die Katolieke godsdiens sou bely of hulle sou help veg vir Ierse vryheid nie. Die oorwinning het tussen die twee strydende partye afgewissel, en soos dit gebeur in 'n burgeroorlog, het die oorwinnaars byna altyd onoordeelkundige verwoesting gesaai onder diegene wat nie onder hul vaandels gemarsjeer het nie.

Dit was 'n gevaarlike tyd vir alle mense, maar slegs die Kwakers was onderhewig aan geweervuur van beide kante af. Omdat hulle rampspoed voorsien het, het hulle, byna twee jaar voor die uitbreek van die oorlog, al hul gewere en ander wapens wat vir wild gebruik is, in die openbaar vernietig. Maar hierdie belofte van vreedsame bedoelings was nie voldoende om die regering tevrede te stel nie, wat oorlogsugtige hulp van hul hande benodig het. Dreigemente en beledigings is van alle oorde op hulle gelaai; maar hulle het standvastig by hul besluit gebly om goed te doen aan beide partye, en geeneen skade aan te doen nie. Hul huise was vol weduwees en weeskinders, met die siekes, die gewondes en die sterwendes, wat aan beide die lojaliste en die rebelle behoort het. Soms, wanneer die Katolieke opstandelinge seëvier, sou hulle baie woedend wees om Kwakerhuise vol Protestantse gesinne te vind. Hulle sou hul pistole rig en met die dood dreig as hul vyande nie onmiddellik in die straat uitgedryf word om vermoor te word nie. Maar die pistool het geval toe die Christen saggies geantwoord het: “Vriend, doen wat jy wil, ek sal jou of enige ander mens nie skade aandoen nie.” Selfs te midde van die wrede felheid van 'n burgeroorlog kon 'n mens nie op iemand vuur wat sulke woorde gespreek het nie. Hulle het gesien dat dit nie lafhartigheid was nie, maar dapperheid wat veel hoër as hul eie was.

By een geleentheid het 'n opstandeling gedreig om 'n Kwaker-huis af te brand tensy die eienaar die Protestantse vroue en kinders wat daar skuiling gesoek het, verdryf. “Ek kan dit nie help nie,” antwoord die Vriend, “solank ek 'n huis het, sal ek dit oopstel om die hulpeloses en bedroefdes te help, of hulle nou aan jou geledere behoort, of dié van jou vyande. As my huis afgebrand word, moet ek saam met hulle verdryf word en hul lyding deel.” Die vegter het weggegaan en die Christen geen skade aangedoen nie.

Die Protestantse party het die Kwaker-skoolmeester van Ballitore gegryp en gesê dat hulle geen rede kon sien waarom hy in stilte tuis moes bly terwyl hulle verplig was om sy eiendom te verdedig nie. “Vriende, ek het geen man gevra om vir my te veg nie,” het die skoolmeester geantwoord. Maar hulle het hom saamgesleep en gesweer dat hy ten minste 'n koeël moes keer. Sy huis en skoolgebou was vol vroue en kinders wat daar skuiling gesoek het, want dit was 'n leersame feit, dwarsdeur hierdie bloedige stryd, dat *die huise van die manne van vrede die enigste plekke van veiligheid was*. Sommige van die vroue het die soldate gevolg en hulle gesmeek om nie hul vriend en beskermer weg te neem nie, 'n man wat meer op die siekes en

hongeriges bestee het as ander aan wapens en ammunisie. Die skoolmeester het gesê: “Moenie ontsteld wees nie, my vriende. Ek vergewe hierdie bure; want wat hulle doen, doen hulle in onkunde oor my beginsels en gevoelens. Hulle mag my lewe neem, maar hulle kan my nie dwing om een van my medemensse leed aan te doen nie.” Soos die Katolieke gedoen het, so ook die Protestante; hulle het weggegaan en die man van vrede veilig in sy goddelike wapenrusting gelaat.

Die vlamme van onverdraagsaamheid is natuurlik deur burgeroorlog aangewakker. By een geleentheid het die opstandelinge 'n welgestelde ou Kwaker, in baie swak gesondheid, gegryp en gedreig om hom te skiet as hy nie saam met hulle na 'n Katolieke priester sou gaan om gedoop te word nie. Hulle het hom nie ver gelei nie, voordat hy van uiterste swakheid ineengesak het nie. “Wat sê julle van ons voorstel?” het een van die soldate gevra terwyl hy sy geweer betekenisvol gerig het. Die ou man het stil geantwoord: “As jy toegelaat word om my lewe te neem, hoop ek dat ons Hemelse Vader jou sal vergewe.” Die opstandelinge het 'n paar oomblikke met mekaar gepraat en toe weggegaan, ingehou deur 'n mag wat hulle nie verstaan het nie.

Dade van vriendelikheid het die invloed van sagte woorde versterk. Die offisiere en soldate van beide partye het 'n sterwende broer gehad wat deur die Kwakers versorg is, of 'n honger moeder wat gevoed is, of 'n paar verlate kleintjies wat gekoester is. Watter party ook al seëvierend 'n dorp binnegemarsjeer het, die uitroep was: “Spaar die Kwakers! Hulle het aan almal goed gedoen en niemand kwaad gedoen nie.” Terwyl vlamme gewoed het en bloed in alle rigtings gevloei het, het die huise van die vredemakers ongedeerd gestaan.

Daar is 'n gebeurtenis wat die moeite werd is om te noem dat, tydens die hewige en verskriklike stryd, selfs in distrikte waar die Kwakers die meeste was, een van hul gemeenskap 'n offer moes bring. Daardie een was 'n jong man wat, omdat hy bang was om vredesbeginsels te vertrou, 'n militêre uniform aangetrek en na die garnisoen gegaan het vir beskerming. Die garnisoen is deur die opstandelinge oorrompel, en hy is doodgemaak. “Sy kleredrag en wapens het die taal van vyandigheid gepraat,” sê die historikus, “en het dit dus uitgelok.”

'n Paar jaar gelede het ek 'n bejaarde man in die Hartford-trein ontmoet, wie se gesprek my laat nadink het oor die laagheid en ongeregtigheid wat dikwels agter die skynbare glorie van oorlog versteek

word. Die duim van sy regterhand het afgehang, asof dit aan 'n draadjie hang, en sommige van die passasiers het die oorsaak gevra. "'n Maleise vrou het die spier met haar mes gesny," was die antwoord.

"'n Maleise vrou!" het hulle uitgeroep. "Hoe het jy met 'n vrou baklei?"

"Ek het nie geweet sy is 'n vrou nie, want daar trek hulle almal dieselfde aan," het hy gesê. "Ek was aan boord van die Amerikaanse skip Potomac, toe dit uitgestuur is om die Maleiers te bestraf vir die moord op die bemanning van 'n Salem-skip. Ons het een van hulle forte aangeval en sowat tweehonderd of meer doodgemaak. Baie van hulle was vroue, en ek kan jou vertel, die Maleiervroue is net sulke goeie vegters as die mans."

Nadat hy verskeie vrae oor die konflik beantwoord het, was hy 'n oomblik stil en het toe met 'n sug bygevoeg: "Ag, dit was 'n slegte saak. Ek hou nie daarvan om dit te onthou nie; ek wens ek het nooit iets daarmee te doen gehad nie. Ek was van my jeug af 'n seeman en ek ken die Maleiers goed. Hulle is 'n dapper en eerlike volk. Behandel hulle regverdig, en hulle sal jou goed behandel en hulle kan met ontelbare goud vertrou word. Die Amerikaners was te blameer in daardie saak. Die waarheid is dat Christelike nasies oor die algemeen in die begin te blameer is vir al die probleme met minder beskaafde mense. 'n Salem-skip het na Malakka gegaan om vir peper handel te dryf. Hulle het ooreengekom om die inboorlinge 'n vasgestelde vergoeding te gee wanneer 'n sekere aantal maatstawwe vol peper afgelewer word."

"Mans, vroue en kinders was besig om peper te pluk en dit aan boord te bring. Die Kaptein het voorgestel dat die matrose aan wal moes gaan en hulle moes help; en die inboorlinge het ingestem, met die mees vertrouende goedhartigheid. Die matrose is opdrag gegee om tot die aand te pluk, en dan die mandjies vol peper rondom die bosse te los, met die verstandhouding dat hulle die oggend deur die inboorlinge aan boord gebring sou word. Hulle het dit gedoen sonder om enige onraad te vermoed. Maar gedurende die nag is die mandjies almal weggevoer, en die skip het weggeseil, wat die Maleiers onbetaald gelaat het vir hul waardevolle vraag. Dit het natuurlik groot verontwaardiging gewek, en hulle het luide klagtes by die bevelvoerder van die volgende Amerikaanse skip wat by daardie kus aangekom het, ingedien. In 'n antwoord op 'n eis van regstelling van die regering, is hulle verseker dat die saak verteenwoordig sou word, en die onreg herstel sou word. Maar 'Yankee-cuteness' om 'n paar barbare te

bedrieg, was nie ongewoon genoeg om 'n groot opskudding te veroorsaak nie, en die saak is gou vergeet. 'n Ruk later het 'n ander Kaptein van 'n Salem-skip 'n soortgelyke truuk gespeel, en 'n nog groter hoeveelheid gesteelde peper weggevoer. Die Maleiers, onmeetlik geïrriteerd, het die reg in eie hande geneem, en 'n Amerikaanse bemanning vermoor wat in daardie tyd daar geland het. Die Amerikaanse skip Potomac is uitgestuur om hulle vir die gruweldaad te straf; en, soos ek vertel het, het ons sowat tweehonderd mans en vroue doodgemaak. Ek dink soms dat ons vergelding nie meer rasioneel of meer soos Christene was as hulle s'n nie."

"Sal jy asseblief vir my sê," het ek gevra, "watter soort wraak is Christelik?"

Hy het gehuiwer en gesê dat dit 'n moeilike vraag sou wees om te beantwoord. "Ek het nooit aangenaam gevoel oor daardie geleentheid nie," het hy voortgegaan. "Ek sou haar nie doodgemaak het as ek geweet het sy was 'n vrou nie."

Ek het gevra hoekom hy meer spyt voel oor die moord op 'n vrou as oor die moord op 'n man.

"Ek weet self nie hoekom nie," antwoord hy. "Ek dink nie ek sou nie, as dit 'n algemene ding was vir vroue om te veg. Maar ons is gewoon daaraan om te dink dat hulle hulself nie kan verdedig nie; en daar is iets in elke menslike hart wat 'n man onwillig maak om terug te veg. Dit lyk gemeen en lafhartig, en 'n mens kan homself nie daartoe dryf nie."

"As een nasie dan nie wou veg nie, kon 'n ander nie," het ek gesê. "Wat as 'n nasie, in plaas van 'n individu, so 'n beroep sou doen op die manlike gevoel wat jy sê inherent in die hart is?"

"Ek glo ander nasies sou skaam wees om haar aan te val," het hy geantwoord. "Dit sou al die glorie en opwinding van oorlog wegneem, en die gehardste soldaat sou daarvoor terugdeins, asof van koelbloedige moord."

"So 'n vredesinstelling sou beide ekonomies en pragtig wees," het ek geantwoord; en so het ons uitmekaar gegaan.

Jonathan Dymond – Kolonie van Pennsilvanië

Voordat ek klaarmaak, sal ek my lesers opbou deur hierdie hoofstuk af te sluit met 'n ietwat uitgebreide uittreksel uit die verhale van Jonathan Dymond. Dit kom uit 'n deel van sy derde verhaal, getiteld *The Probable*

Practical Effects of Adhering to the Moral Law in Respect to War. Dit is uiters relevant, duidelik en oortuigend. Hy sê:

“Dit moet nooit vergeet word dat ons oënskynlike belange in die huidige lewe soms, in die ekonomie van God, ondergeskik gestel word aan ons belange in die toekoms nie. Tog, selfs met verwysing na die huidige toestand van bestaan, glo ek dat ons sal vind dat die getuienis van ervaring is dat verdraagsaamheid die bevorderlikste is vir ons belange. Daar is praktiese waarheid in die posisie dat, ‘As die HERE behae het in die weë van ‘n man, dan laat Hy selfs sy vyande met hom vrede hou.’

“Die leser van die Amerikaanse geskiedenis sal onthou dat aan die begin van die vorige eeu 'n onverskillige en uiters verskriklike oorlog deur die inboorlinge teen die Europese setlaars gevoer is; 'n oorlog wat uitgelok is – soos sulke oorloë amper altyd oorspronklik was – deur die skade en geweld van die (nominale) Christene. Die wyse van vernietiging was geheimhouding, met skielike aanvalle. Die barbare het soms diegene wat in die omgewing was, ingewag op die hoofweë of in die velde, en hulle sonder waarskuwing geskiet, en soms het hulle die Europeërs in hul huise aangeval, 'sommige afgeslag en ander se breine uitgeslaan.' Vanuit hierdie verskriklike oorlogvoering het die inwoners veiligheid gesoek deur hul huise te verlaat en hulle na versterkte plekke of na die omgewing van garnisoene terug te trek; en diegene wat noodgedwonge steeds gedwing is om buite die perke van sulke beskerming te beweeg, het hulself van wapens voorsien vir verdediging. Maar te midde van hierdie verskriklike verlatenheid en universele terreur, was die Genootskap van Vriende [Kwakers], wat 'n aansienlike deel van die hele bevolking was, standvastig aan hul beginsels. Hulle wou hulle nie na garnisoene terugtrek of hulself van wapens voorsien nie. Hulle het openlik in die platteland gebly, terwyl die res na forte gevlug het. Hulle het steeds hul beroepe in die lande of by hul huise voortgesit, sonder 'n wapen vir uittarting of verdediging. En wat was hul lot? Hulle het in veiligheid en stilte gewoon. Die woning wat vir sy gewapende buurman die toneel van moord en van die slagmes was, was vir die ongewapende Kwaker 'n plek van veiligheid en vrede.

“Drie van die Genootskap is egter doodgemaak. En wie was hulle? Hulle al drie het hul beginsels laat vaar. Twee van hierdie slagoffers was mans wat, in die eenvoudige taal van die verteller, ‘gewoonlik sonder wapens na hul arbeid gegaan het, en op die Almagtige vertrou het, en op sy voorsienigheid staatgemaak het om hulle te beskerm (dit was hul beginsel

om nie oorlogswapens te gebruik om ander aanstoot te gee of hulself te verdedig nie), maar 'n gees van wantroue het in hul gedagtes geheers, hulle het oorlogswapens geneem om hulself te verdedig, en die Indiane wat hulle verskeie kere daarsonder gesien het, het hulle met rus gelaat en gesê dat hulle vreedsame manne was en niemand seergemaak het nie, daarom sou hulle hulle nie seermaak nie – noudat hulle gewere het, en gelyk het of hulle die Indiane wou doodmaak, het die Indiane die mans doodgeskiet. Die derde wie se lewe opgeoffer is, was 'n vrou, 'wat in haar woning gebly het', wat nie gedink het dat sy geregverdig was om 'na 'n versterkte plek vir veiligheid' te gaan nie, nie sy, haar seun of dogter, of om die kleintjies daarheen te neem nie; maar die arme vrou het na 'n rukkie 'n slaafse vrees begin inlaat en haar kinders aangeraai om saam met haar te gaan na 'n fort nie ver van hul woning af nie. Sy het gegaan; en kort daarna 'het die bloedige, wrede Indiane langs die pad gelê en haar doodgemaak.'

"Die lot van die Kwakers tydens die rebellie in Ierland was amper soortgelyk. Dit is welbekend dat die tyd van die Rebellie 'n tyd was – nie net van openlike oorlog nie, maar ook van koelbloedige moord – van die uiterste onverdraagsame woede en die uiterste wraaksug. Tog was die Kwakers behoue, selfs deur 'n spreekwoord: wanneer vreemdelinge deur strate van ruïne geloop het en 'n huis ongedeerd en alleen sien staan het, het hulle soms daarna gewys en gesê: 'Dit is ongetwyfeld die huis van 'n Kwaker.' Die bewaring wat hierdie mense ervaar het, was so volledig dat hulle in 'n amptelike dokument van die Genootskap sê: 'Geen lid van ons Genootskap het omgekom nie behalwe een jongman; en daardie jongman het voorgeskrewe uniform en wapens opgeneem.' "

"Dit is nutteloos om te sê, in teenstelling met die bewyse van hierdie feite, dat hulle 'n uitsondering op 'n algemene reël vorm. Die uitsondering op die reël bestaan in die uitvoering van die eksperiment om nie-weerstand te toets, nie in die sukses daarvan nie. Dit is ook nutteloos om te sê dat die barbare van Amerika, of die desperado's van Ierland, die Kwakers gespaar het omdat hulle voorheen bekend was as 'n volk wat nie ander opstook nie, of omdat die Kwakers voorheen die teenstanders se liefde deur verdraagsaamheid of goeie dienste verkry het. Ons erken dit alles; dit is juis die argument wat ons handhaaf. Ons sê dat 'n eenvormige, onwrikbare agting vir die vreedsame verpligtinge van die Christendom die beskerming word van diegene wat dit beoefen. Ons waag om te beweer dat geen rede hoegenaamd gegee kan word waarom die goeie lot van die Kwakers nie die

lot van almal sou wees wat hul gedrag sou aanneem nie. Geen rede kan verstrek word waarom, as hul getalle tienvoudig of honderdvoudig vermenigvuldig was, hulle nie almal bewaar sou gewees het nie. As daar so 'n rede is, laat ons dit aanhoor. Die Amerikaanse en Ierse Kwakers was, vir die res van die gemeenskap, wat een nasie kan doen aan 'n kontinent. En ons moet van die voorstaander van oorlog vereis om 'n rede te gee (en dit is nog nooit gegee nie) om te glo dat, indien individue wat aan vernietiging blootgestel is, behoue gebly het, dan sal 'n nasie wat aan vernietiging blootgestel is, vernietig word.

Ons sê egter nie dat as 'n volk, in die gebruikelike toestand van menslike hartstogte, deur 'n indringer-nasie aangeval sou word, en skielik sou kies om te verklaar dat hulle nou wil kyk of die Voorsienigheid hulle dalk sou beskerm nie – van so 'n volk sê ons nie dat hulle beskerming sou ervaar nie, en dat geeneen van hulle doodgemaak sou word nie. Maar ons sê dat die bewys van ervaring is dat 'n volk wat gewoond is aan die verpligtinge van die Christendom in hul gedrag teenoor ander mense en wat standvastig weier, deur watter gevolge ook al, om aan daade van vyandigheid deel te neem, beskerming in hul vreedsaamheid sal ervaar. En dit maak geen verskil op die argument saak of daardie beskerming verwys na die onmiddellike agent van Voorsienigheid, of op die invloed van nie-weerstandbiedende gedrag op die denke van mense nie.”

Dit was die ervaring van dié wat nie aanstoot neem nie, en wat nie weerstand bied nie, in die lewe van individue. 'n Nasionale voorbeeld van 'n weiering om wapens te dra, is slegs een keer aan die wêreld getoon; maar daardie een voorbeeld toon bewyse ten gunste van ons argument, sover die politieke omstandighede dit in staat gestel het om alles te bewys wat die mensdom kon begeer en alles wat skeptisisme kon eis.

Die Kolonie van Pennsilvanië

“Dit was,” sê hy, “die gewone praktyk van diegene wat verafgeleë lande gekoloniseer het, om voet aan wal te sit; en om dit dan met die swaard te handhaaf. Een van die eerste doelwitte was om 'n fort te bou en 'n weermag op die been te kry. Die avonturiërs het soldate geword, en die kolonie was 'n garnisoen. Pennsilvanië is egter gekoloniseer deur manne wat geglo het dat oorlog absoluut onversoenbaar was met die Christendom, en hulle het dus besluit het om dit nie te doen nie. Omdat hulle besluit het om

nie te veg nie, het hulle geen soldate onderhou en geen wapens besit nie. Hulle het hulself gevestig in 'n land wat omring was deur barbare, en deur barbare wat geweet het hulle was ongewapen.

“As gemak van verowering, of onvermoë om te verdedig, hulle aan verontwaardiging kon onderwerp, sou die Pennsilvaniërs dalk die onderwerp van grappe oor geweld gewees het. Plunderaars kon hulle sonder vergelding beroof het, en leërs kon hulle sonder weerstand uitgewis het. As hulle nie 'n versoeking tot verontwaardiging gegee het nie, kon geen versoeking gegee word nie. Maar dit was mense wat hul land in veiligheid besit het, terwyl diegene rondom hulle gebewe het van vrees vir hul bestaan. Hulle s'n was 'n land van vrede, terwyl al die ander in 'n land van oorlog gewoon het. Die gevolgtrekking is onvermydelik, hoewel dit buitengewoon is; hulle het geen wapens nodig gehad nie, want hulle wou dit nie gebruik nie.”

“Hierdie Indiane was gereed genoeg om gruweldade in ander state te pleeg, en het hulle dikwels met verwoesting en uitwissing besoek; met daardie soort verwoesting en daardie soort uitwissing wat verwag kan word van manne wat die beskawing nie van wreedheid teruggeëis het nie, en wat godsdienste nie tot verdraagsaamheid gedryf het nie. ‘Maar wat ook al die rusies van die Indiane in Pennsilvanië met ander was, hulle het die gebiede van [William Penn](#) eenvormig gerespekteer en daarby gehou, aangesien dit heilig was. Die Pennsilvaniërs het nooit 'n man, vrou of kind deur die Indiane verloor nie; wat nóg die kolonie Maryland nóg dié van Virginia kon sê, net so min as die groot kolonie New England.’

“Die veiligheid en stilte in Pennsilvanië was nie 'n kortstondige vryheid van oorlog nie, soos wat toevallig met enige nasie kan gebeur nie. Sy het dit ‘vir meer as sewentig jaar’ geniet, en ‘het saam met ses Indiaanse nasies bestaan, sonder enige burgermag as verdediging’ ”

“Ek staan in verwondering dat hierdie mense nie gepla was nie, dat hul veiligheid buitengewoon en ongeëwenaard was. Daar is iets uiters edel in hierdie vertroue in die Oppermag se Beskermering, in hierdie algehele uitsluiting van ‘slaafse vrees’, in hierdie vrywillige opgee van die middele tot beskadiging of verdediging, dat ek nie verwonder staan dat selfs wreedheid deur sulke deug ontwapen kan word nie. 'n Volk wat oor die algemeen sonder wapens leef te midde van nasies van krygers! Wie sou 'n volk soos hierdie aanval? Daar is min manne so afgesonder, dat hulle nie sulke

vertroue respekteer nie. Dit is slegs 'n eienaardige en ongewone intensiteit van boosheid wat dit nie sou erken nie.

“En wanneer is die veiligheid van Pennsilvanië verlore en die vrede daarvan vernietig? Toe die manne wat die raadgewing daarvan gelei het en wat nie aan oorlog wou deelneem nie, in die wetgewing uitgestem is; toe diegene wat aangeneem het dat daar groter veiligheid in die swaard as in die Christendom was, die oorheersende bestuur geword het. Van daardie uur af het die Pennsilvaniërs hul vertroue in Christelike beginsels oorgedra na 'n vertroue in wapens; en van daardie uur af tot die hede was hulle onderworpe aan oorlog.”

“Daar is die bewys van 'n nasionale voorbeeld, van die gevolge van 'n nastrewing van die Christelike beleid met betrekking tot oorlog. Hier is mense wat absoluut geweier het om te veg, en wat hulself onbekwaam gemaak het vir weerstand deur te weier om wapens te besit; en dit was die mense wie se land, te midde van omringende verwoesting en uitwissing, gekies is as 'n land van veiligheid en vrede. Die enigste nasionale geleentheid wat die deug van die Christelike wêreld ons gebied het om die veiligheid van vertroue op God as verdediging te verseker, het bepaal dat dit veilig is.”

In sy boek opper Ballou besware wat hy dink iemand mag hê, en spreek dit dan aan. Een beswaar wat hy hier inbring, is dat iemand dalk sou sê dat in tye van krisis die buitengewone moontlik is. Maar Ballou verwerp dit. Hy maak die belangrike punt dat ons dikwels regerings en instellings blameer vir hul ongeregthede, maar dit is gewone daade van die alledaagse wat bydra tot die wanpraktyke van die groter liggaam. Hieronder is ook die voorbeeld wat my miskien die meeste van almal getref het, oor die Christelike slaaf.

Gaan pleit om toegeeflikheid vir oortreding van die Tien Gebooie in klein sake te pleeg. Pleit hoe moeilik dit, in die alledaagse lewe, is om nie 'n bietjie te lieg, 'n bietjie te mislei, 'n bietjie te bedrieg, 'n bietjie af te pers, jou naaste 'n bietjie te haat, 'n bietjie te steel, 'n bietjie moorddadig op te tree, 'n bietjie afgodsdienste te beoefen en 'n bietjie wellustig te wees nie. Kry jou toegeeflikheid uit die Hemel vir dit alles, en dan sal 'n toegeeflikheid ongetwyfeld nie teruggehou word om 'n bietjie skade met skade te weerstaan nie, en om 'n bietjie kwaad vir kwaad te vergeld in gewone sake nie. Tot dit gebeur moet die

wet en standaard van geregtigheid nie verslap word om by menslike gerief te pas nie. Plig moet sonder versuim aangedring word, en wie ook al swakheid, onvolmaaktheid, broosheid of sonde toon, moet die skaamte en veroordeling dra.

Dit is in hierdie klein sake dat elke deug sy grootste verraad ly. 'n Aanhoudende drup slyt die hardste klip. 'n Aanhoudende gewetenloosheid in klein dingetjies ondermyn alle morele beginsels. Die oseaan bestaan uit druppels. Geregtigheid is 'n samevoeging van die klein dingetjies van die lewe. Hy wat gewoonlik in klein sake ontrou is, kan nie in groot sake vertrou word nie. Hy mag dalk, of dalk nie, reg doen. 'n Hoofrede waarom openbare instellings, wette en maatreëls so afstootlik is vir geregtigheid en menslikheid, is dat die individuele gewetes van die mense, in die klein sake van die gewone lewe, gewoonlik gewetenloos is. As daar dan hoegenaamd op nie-weerstand aangedring moet word, as 'n plig, moet daarop aangedring word in klein sake sowel as groot sake.

En na alles wat gesê kan word oor die moeilikheid om dit te beoefen, weet ons dat dit al beoefen is en beoefen kan word. Niks ontbreek nie, behalwe die wil om te probeer. Ek sal by die talle illustrasies wat reeds gegee is, 'n paar ander voeg wat hoofsaaklik verband hou met individuele sake en die sogenaamde klein sake van die lewe.

Die onheilige vloeker bestraf en onderdruk

Mnr. Deering, 'n Puriteinse predikant, was eens by 'n openbare ete en 'n dapper jongman het aan die oorkant van die tafel gesit. Hy het, benewens ander ydele praatjies, ook in onheilige vloektaal uitgebars, waarvoor mnr. Deering hom ernstig en skerp tereggewys het. Die jongman, wat dit as 'n belediging beskou het, het onmiddellik 'n glas bier in sy gesig gegooi. Mnr. Deering het geen notisie van die belediging geneem nie; maar het sy gesig afgevee en soos voorheen aangehou eet. Die jong heer het kort daarna sy onheilige gesprek hervat, en mnr. Deering het hom soos voorheen tereggewys – waarop hy, maar met meer woede en geweld, nog 'n glas bier in sy gesig gegooi het. Mnr. Deering het onbeweeg voortgegaan en steeds sy ywer vir die eer van God getoon deur die belediging met Christelike sagmoedigheid en nederige stilte te verduur. Dit het die jong heer so verbaas dat hy van die tafel af opgestaan het, op sy knieë geval het en mnr. Deering om verskoning gevra het, en verklaar dat as enige van die geselskap hom soortgelyke beledigings sou aandoen, hy hulle met sy swaard sou steek. Hier is die Nuwe-Testamentiese leuse prakties bevestig: “Laat jou nie deur die kwaad oorwin nie, maar oorwin die kwaad deur die goeie.” – Rom. 12:21.

Die Christenslaaf en sy vyand

Die volgende is in die *London Christian Observer* vir die eerste keer gepubliseer:

'n Slaaf in een van die Wes-Indiese Eilande, wat oorspronklik van Afrika gekom het, nadat hy onder die invloed van godsdiensoonderrig gebring is, het besonder waardevol vir sy eienaar geword vanweë sy integriteit en algemene goeie gedrag. Na 'n rukkie het sy meester hom tot 'n belangrike posisie in die bestuur van sy boedel verhef, en by een geleentheid, omdat hy twintig bykomende slawe wou koop, het hy hom aangestel om die keuses te doen en hom opdrag gegee om die sterkes te kies wat waarskynlik goeie werkers sou maak.

Die man het na die slawemark gegaan en sy ondersoek begin. Hy het die menigte wat te koop aangebied is, nie te lank dopgehou nie, voordat sy oog 'n ou afgeleefde slaaf gevang het. Hy het vir sy meester gesê dat hy een moes wees. Die arme kêrel het gesmeek dat hy toegegee kon word. Die handelaar het opmerk dat, as hulle op die punt staan om twintig te koop, hy daardie man in die koop sou gee as deel van die transaksie. Die aankoop is gevolglik gemaak en die slawe is na die plantasie van hul meester geneem; maar aan niemand anders het die bestuurder soveel aandag en sorg getoon as wat hy aan die arme ou afgeleefde Afrikaan gedoen het nie. Hy het hom na sy eie woning geneem en hom op sy eie bed neergelê; hy het hom aan sy eie tafel gevoed en hom uit sy eie beker laat drink; toe hy koud was, het hy hom in die sonskyn gesit; en toe hy warm was, het hy hom onder die skaduwee van die kokosneutboom gesit.

Verstom oor die aandag wat hierdie betroubare slaaf aan 'n medeslaaf bewys het, het sy meester hom daaroor uitgevra. Hy het gesê: "Jy het 'n spesiale rede waarom jy soveel belangstelling in die ou man toon. Is hy 'n familielid van jou, miskien jou vader?"

"Nee, Meneer," antwoord die arme kêrel, "hy is nie my vader nie."

"Is hy dan 'n ouer broer?" "Nee, Meneer, hy is nie my broer nie!"

"Is hy dan 'n oom, of 'n ander familielid?" "Nee, Meneer, hy is glad nie my familie nie, en ook nie my vriend nie!"

"Dan," vra die meester, "waarom wek hy jou belangstelling op?"

"Hy is my vyand, Meneer," antwoord die slaaf. "Hy het my aan die slawehandelaar verkoop, en my Bybel sê vir my wanneer my vyand honger is, gee hom kos, en wanneer hy dors is, gee hom water."

Henry C. Wright en Sy Aanvaller

Die volgende voorval in die lewe van Henry C. Wright toon sy bewonderenswaardige konsekwentheid en die heilsame invloed van nie-weerstand op die oortreder. Hy was in 'n hotel in Philadelphia en het daar 'n gesprek oor nie-weerstand gevoer. 'n Offisier wat teenwoordig was, het woedend geword en hom geslaan. Mnr. Wright het geen notisie van die aanranding geneem nie, maar het met sy opmerkings voortgegaan. Binne 'n paar oomblikke het die offisier hom weer geslaan. Vriend Wright het steeds sy kalmte behou en die gesprek voortgesit. Sy aanvaller het hom 'n derde keer geslaan en hom amper neergevel. Hy het homself opgerig, alhoewel hy erg beseer was deur die houe van sy teenstander, hom aan die hand geneem en gesê: “Ek voel geen onvriendelikheid teenoor jou nie en hoop om jou gou by my huis te sien.” Hy het toe die geselskap verlaat en huis toe teruggekeer.

Mnr. Wright het sy aanvaller baie gouer gesien as wat hy verwag het, want hy is die volgende oggend met dagbreek besoek deur dieselfde man wat hom die vorige aand geslaan het. Hy het uitgeroep toe hy die huis binnegaan: “Kan u my vergewe? Ek was die hele nag in lyding. Ek het gedink u sou terugslaan, anders sou ek u nooit geslaan het nie.”

“Hy wat stadig is om toornig te word, is beter as 'n held; en hy wat sy gees beheers, as een wat 'n stad inneem.” – *McCree*.

“Hy wat, onwrikbaar en sonder 'n gekreun
Die eerste wond dra, kan die hele stryd voltooi
Met blote dapper stilte, en as oorwinnaar uittree.”
– *Watts*.

Die Oorwinnende Jongman

Ek het die volgende staaltjie van 'n ware heer gehoor. 'n Seun in Connecticut, met 'n merkwaardig ernstige gemoed en goeie gewoontes, was gewoon in diens van 'n werktuigkundige se werkswinkel waar byna al die werkers verslaaf was aan die algemene gebruik van bedwelmende drank. Die seun het matigheidsbeginsels aangeleer, en hoewel hy dikwels genooi is, kon hy nooit oorreed word om met enige van die werkswinkel se personeel deel te neem nie. Uiteindelik het sy onderwyser in die Sondagskool, in 'n gesprek oor sekere tekste uit die Skrif oor nie-waerstand, sy gedagtes oor daardie onderwerp aangewakker, en hy het baie pligsgetrou sy vasberadenheid verklaar om in ooreenstemming met hierdie groot Christelike leerstelling te probeer leef.

Drie of vier van die harder drinkers in die winkel, ietwat geprikkel deur sulke ouderwetse vroomheid en noukeurigheid van gewete, het besluit om die seun te verneder, of ten minste sy nuwe idees op die proef te stel. Hulle het besluit om op een of ander manier 'n sopie rum in sy keel af te dwing. Hulle het 'n geleentheid aangegryp toe hy alleen in die winkel saam met hulle gelaat is, en hom genooi om te drink. Hy het geweier. Toe het hulle hom gesê hulle gaan hom dwing. Hy het kalm en onbeweeglik gebly. Hulle het hom met geweld gedreig. Tog het hy nie kwaad gelyk of probeer ontsnap nie, en ook nie die minste geneigdheid getoon om toe te gee nie; maar het daarop aangedring dat dit goddeloos was en dat hy dit nie kon doen nie.

Toe gryp hulle hom vas, 'n man aan elke arm, terwyl die derde die bottel gereed gehou het om dit in sy mond te forseer. Tog het hul slagoffer sagmoedig en ferm gebly en verklaar dat hy hulle nooit seergemaak het nie en dit nooit sou doen nie, maar dat God sy vriend en beskermers sou wees, hoe hulle hom ook al mag mishandel. Die man wat die noodlottige bottel vasgehou het, was tot op daardie oomblik vasberade in sy bose voorneme, maar was so getref deur die nie-weerstandbiedende waardigheid en onskuld van die seun, dat hy, soos hy later amper met tranes bely het, eintlik nie in staat gevoel het om sy hand op te lig nie. Twee keer het hy probeer om die bottel op te lig terwyl hy die opening daarvan in die kind se mond geplaas het, maar sy arm het geweier om te lig. In hierdie stadium van die proses is nie die minste weerstand gebied nie, behalwe met 'n sagmoedige protesterende blik; tog is die ringleier self oorweldig deur sy gevoelens en het die poging laat vaar en verklaar dat hy so 'n onskuldige, pligsgetroue, goedhartige seun nie kon en sou seermaak nie.

Dit is morele krag. Dit is die krag waarmee die kwaad, ten minste soms, met die goeie oorkom kan word.

Kolonie van Praktiese Christene

Die volgende is nog 'n uittreksel uit die geskrifte van Lydia M. Child. Dit het geen lof nodig nie. Dit sal tot die fynere gevoelens van die siel spreek en sy soet geur daar laat.

“Die hoogste gawes wat my siel tydens sy wêreldpelgrimstog ontvang het, is dikwels geskenk deur diegene wat arm was, beide in geld en intellektuele ontwikkeling. Onder hierdie skenkers onthou ek veral 'n hardwerkende, ongeskoolde werktuigkundige van Indiana of Illinois. Hy het my vertel dat hy een van dertig of veertig manne van New England was wat twaalf jaar tevore uitgegaan het om hulle in die westelike wildernis te vestig. Hulle was meestal bure en is aangetrokke om saam te emigreer vanuit 'n algemene eenheid van

mening oor verskeie onderwerpe. 'n Paar jaar tevore was hulle gewoon om af en toe by mekaar se huise te vergader om hul pligte teenoor God en die mens te bespreek, in alle eenvoud van hart. Hul biblioteek was die Evangelie, hul priesterskap die innerlike lig. Daar was toe geen anti-slawernyverenigings nie; maar omdat hulle eerbiedig en gewillig was om te leer, het hulle geen behoefte aan sulke agentskappe gehad om hul pligte teenoor die slawe te ontdek nie. Die pogings van vredesverenigings het hierdie eenkant-afgesonderde groep slegs in gebroke eggo's bereik; en nie-weerstandsvereenigings het nog glad nie bestaan nie. Maar met die volume van die Prins van Vrede en harte oop vir sy invloed, watter behoefte het hulle aan mooi woorde en kragtige besluite?

“Ryk aan Goddelike kultuur, het hierdie klein groepie na die verre Weste vertrek. Innerlike was hul huise vol blomme, met tuine; hulle uiterlike huise was in 'n wildernis gebou. Hulle was vlytig en spaarsamig, en alles het onder hul hande voorspoedig verloop. Maar gou het wolwe nader aan die kraal gekom in die vorm van roekelose, beginsellose avonturiërs; gelowiges in krag en slinksheid, wat volgens hul geloofsbelydenis opgetree het. Die kolonie praktiese Christene het oor hierdie plunderinge gepraat met die sagmoedigste verweer en hulle met onveranderlike vriendelikheid terugbetaal. Hulle het verder gegaan – hulle het openlik aangekondig: ‘Julle kan ons watter kwaad julle ook al wil, aandoen; ons sal niks anders as goed terugbetaal nie.’ Prokureurs het in die buurt gekom en hul dienste aangebied om geskille te besleg. Hulle het geantwoord: ‘Ons het julle nie nodig nie. As bure ontvang ons julle in die vriendelikste gees; maar vir ons het julle beroep ophou bestaan.’ ‘Wat sal julle doen as skelms julle skure afbrand en julle oeste steel?’ ‘Ons sal kwaad met die goeie terugbetaal. Ons glo dat dit die hoogste waarheid is, en daarom die beste wenslikheid.’”

“Toe die skelms dit hoor, het hulle dit as 'n goeie grap beskou en baie uitlokkende dinge gesê en gedoen, wat vir hulle gevat geklink het. Tralies is in die nag afgebreek en koeie is in die mielielande ingelaat. Die Christene het die skade so goed as wat hulle kon herstel, die koeie in die skuur gesit en hulle teen skemer saggies huis toe gejaag; en gesê: ‘Buurman, jou koeie was in my land. Ek het hulle gedurende die dag goed gevoer, maar ek wou hulle nie die hele nag hou nie, uit vrees dat jul kinders sonder melk sou wees.’”

“As dit dalk pret was, het diegene wat die grap beplan het geen moed gevind om daaroor te lag nie. Geleidelik het 'n sigbare verandering oor hierdie lastige bure gekom. Hulle het opgehou om perde se serte af te sny en die bene van pluimvee te breek. Onbeskofte seuns sou vir 'n jonger broer sê: ‘Moenie daardie klip gooi nie, Bill! Toe ek die hoender verlede week doodgemaak het, het hulle dit nie vir ma gestuur nie, omdat hulle gedink het hoenderaftreksel sou goed wees vir arme Mary! Ek sou dink jy behoort jou te skaam om klippe na hul

hoenders te gooi.’ So is die kwaad met die goeie oorwin, totdat daar niemand meer gevind is wat hulle opsetlik leed aandoen nie.

“Jare het verbygegaan en hulle het gesien hoe hulle in wêreldse besittings floreer bo hul bure, maar tog deur almal geliefd is. Van hulle het die prokureur en die konstabel geen fooie ontvang nie. Die balju het gestotter en om verskoning gevra toe hy hul swaarverdiende goedere geneem het as betaling vir die oorlogsbelasting. Hulle het saggies geantwoord: ‘Dis bouse handel, vriend. Onderzoek dit in die lig van jou gewete en kyk of dit nie dalk so is nie.’ Maar terwyl hulle geweier het om sulke fooie en belastings te betaal, was hulle vrygewig in hul bydraes vir alle nuttige en welwillende doeleindes, sodat dit selfs ‘n spreekwoord geword het.

“Na tien jaar is die openbare grond wat hulle vir hul plase gekies het, te koop aangebied op 'n veiling. Volgens gebruik is diegene wat hulself daarop gevestig het en die grond bewerk het, die reg gegee om dit teen die regeringsprys te koop; wat destyds \$1.25 per akker was. Maar die koors van grondspekulاسie het toe buitengewoon hoog geloop. Avonturiërs van alle dele van die land het na die veiling gestroom; en kapitaliste in Baltimore, Philadelphia, New York en Boston het agente gestuur om grond in die weste te koop. Niemand het aangeneem dat gewoonte of billikheid in ag geneem sou word nie. Die eerste dag se veiling het getoon dat spekulاسie tot op die rand van waansin geloop het. Grond is gretig opgekoop teen sewentien, vyf-en-twintig en veertig dollar per akker. Die Christelike kolonie het min hoop gehad om hul plase te behou. As eerste setlaars het hulle die beste grond gekies; en volhardende industrie het dit tot by die hoogste bewerking gebring. Die markwaarde daarvan was baie meer as die akkers wat reeds teen buitensporige pryse verkoop is.

“In die lig van hierdie feite het hulle hulself begin voorberei vir nog 'n verhuising na die wildernis, miskien om weer deur 'n soortgelyke proses verdryf te word. Maar die oggend toe hul erf te koop aangebied is, het hulle met dankbare verbasing opgemerk dat hul bure oral onder die skare besig was, met smeking en berisping: ‘Moenie op hierdie grond bie nie! Hierdie manne werk al tien jaar lank hard daaraan. Gedurende daardie hele tyd het hulle nooit mens of dier skade aangedoen nie. Hulle is altyd gereed om goed te doen as hulle kwaad aangedoen is. Hulle is 'n seën vir enige buurt. Dit sou 'n sonde en 'n skande wees om op hul grond te bie. Laat dit verkoop teen die regeringsprys.’”

“Die koop het begin; die landbouers het \$1.25 aangebied; met die voorneme om hoër te bie indien nodig. Maar onder al daardie skare selfsugtige, roekelose spekulante het nie een oor hulle land gebie nie! Sonder een opponerende stem het die mooi akkers na hulle teruggekeer! Ek ken nie 'n merkwaardiger voorbeeld van kwaad wat met goed oorwin is nie. Die wysste politieke ekonomie lê opgevou in die leuses van Christus.”

Die Wreker Gestop

Ek sal nog 'n indrukwekkende illustrasie byvoeg en afsluit. Ek kopieer uit die *Advocate of Peace* van April 1845, wat blykbaar aangehaal het uit *The History of Danish Missions*:

“Die geskiedenis van die Deense sendings in Groenland is welbekend. Hans Egede, 'n man van apostoliese welwillendheid en ywer, was die pionier in daardie pogings om die wilde en wrede swerwer van die bevrore noorde te verchristelik; en onder sy opvolgers was sy kleinseun, Hans Egede Saabye, uit wie se interessante dagboek ons die volgende verhaal van wraak kies wat streng beplan is, maar genadiglik in liefde omskep is deur die krag van die evangelie.

“Die wet of gebruik in Groenland vereis dat elke moord, veral dié van 'n vader, deur die naaste familielid gewreek moet word. Sowat twintig jaar voor die aankoms van Saabye is 'n man deur 'n groot gruweldaad vermoor, in die teenwoordigheid van sy eie seun. Die seun, slegs dertien jaar oud, was te jonk om sy vader te verdedig, maar hy het nie die wraakskuld aan sy moordenaar vergeet nie. Hy het vir sy eie veiligheid na 'n afgeleë deel van die land gevlug en daar die geheime vlam vyf-en-twintig jaar lank in sy boesem aangewakker en net gewag vir 'n geleentheid om dit in volle en fel wraak te laat ontplof. Die moordenaar was 'n man van groot invloed, en omring deur baie aanhangers wat gereed was om hom te verdedig, sodat die seun gevrees het om hom aan te val; maar nadat hy 'n aantal van sy eie familieleden oorreed het om hom te vergesél, het hy uiteindelik met sy lank gekoesterde doel van wraak begin en sy slagoffer naby die woning van Saabye opgesoek.

Die huise in Groenland is soortvan gemeenskaplike eiendom. Die mense verlaat hul huise gedurende hul kort somer, en wanneer hulle die volgende winter terugkeer, neem hulle besit van enige een wat hulle toevallig onbewoon mag vind. Winter het nou begin om sy ysige arms oor die noorde te strek; maar die wreker het geen skuiling vir homself en sy metgeselle van sy wraakwerk gevind nie. Slegs een was leeg, en dit het aan die prediker van vrede en vergifnis behoort; maar Saabye, hoewel hy goed bewus was van sy doel, het hom die huis gegee en hom met sy gebruikelike hoflikheid en vriendelikheid behandel.

Hierdie aandag het die wreker se hart geraak; en hy het Saabye bedank en sy besoeke so gereeld herhaal dat hy breedvoerig om verskoning gevra het vir hul gereeldheid deur te sê: “Jy is so beminlik dat ek nie van jou af weg kan bly nie.” Na 'n verloop van 'n paar weke het hy gesê: “Ek wil graag iets weet van daardie groot Heer van die Hemel, oor wie jy so baie sê; en sommige van my familie wil ook leer.” Saabye het sy versoek toegestaan en tien of twaalf van die

geselskap gevind wat gretig was vir onderrig. Hy het 'n kategeet gestuur om by hulle te woon en was baie tevrede met hul vordering, veral dié van die wreker, wat gereeld sy visvang verlaat het om die onderrig te hoor, en wat uiteindelik besluit het om gedoop te word.

“In Meimaand het Kunnuk na Saabye gekom en gesê: ‘Meester, sal jy my doop? Jy weet ek is gehoorsaam. Ek ken God; en my vrou, sowel as ek, wil 'n gelowige word.’ ‘Ja,’ antwoord die prediker, ‘jy weet iets van God. Jy weet hy is goed; jy sien hoe hy jou liefhet en jou gelukkig wil maak; maar Hy begeer ook dat jy hom gehoorsaam.’ ‘Ek is lief vir hom,’ antwoord die wreker ernstig; ‘ek sal hom gehoorsaam.’ ‘Maar,’ antwoord Saabye, ‘as jy Hom wil gehoorsaam, moet jy niemand doodmaak nie. Jy het al dikwels sy bevel gehoor: jy mag nie doodmaak nie.’

“Kunnuk het sy kop in groot emosie geskud en net half vir homself gesê: ‘Harde leerstelling; harde leerstelling!’ ‘Luister na my, goeie Kunnuk,’ het die man van God voortgegaan. ‘Ek weet jy het gekom om die moord op jou vader te wreek; as jy 'n gelowige wil word, moet jy dit nie doen nie.’ ‘Maar,’ het die wreker geantwoord met 'n flits van verontwaardiging wat uit sy oë glinster, ‘hy het my vader, my eie vader, vermoor! Ek het dit gesien, maar kon hom nie help nie; en nou moet ek die moordenaar straf.’”

‘Jy bedroef my!’ het die man van vrede gesê. ‘Hoe?’ het die wreker gevra. ‘Omdat jy blykbaar vasbeslote is om te moor.’ ‘Net hom wat verdien om te sterf.’ ‘Maar die groot Here van die Hemel sê: Jy mag nie doodmaak nie.’ ‘Ek sal nie – net hom.’ ‘Maar jy mag hom nie eers doodmaak nie. Het jy vergeet hoe dikwels gedurende die winter jy hierdie bevel gehoor het: wreek jouself nie, maar gee plek aan die toorn; want die wraak is myne, Ek sal vergeld, sê die Here.’

‘Maar,’ het die wreker gevra, ‘sal die goddelose moor sonder straf?’ ‘Nee, hy sal nie; God sal hom straf.’ ‘Wanneer?’ ‘Miskien in hierdie wêreld; maar sekerlik op die oordeelsdag, wanneer Hy elkeen volgens sy daade sal beloon.’ ‘Dit is so lank,’ het Kunnuk geantwoord, ‘my landgenote en familie sal my blameer as ek nie self nou my vader wreek nie.’ ‘As jy nie die wil van God geken het nie, sou ek niks sê nie; maar nou mag ek nie stilbly nie.’ ‘Dit is moeilik!’ het die wreker gesê. ‘Wat moet ek doen?’ ‘Jy moenie hom doodmaak nie; jy moet hom selfs vergewe.’ ‘Hom vergewe!’ het die wreker uitgeroep. ‘Jou leer is baie vreemd en moeilik.’ ‘Die leer,’ het die prediker geantwoord, ‘is nie myne nie, maar Christus s’n.’

“Kunnuk het diep gesug, maar geen antwoord gegee nie; en Saabye het voortgegaan, ‘miskien was jou vader nie onskuldig nie; hy het dalk ook iemand doodgemaak.’ ‘Wat dit betref,’ antwoord Kunnuk, ‘weet ek nie. Ek weet net dat hierdie man verdien om te sterf.’ ‘Wel,’ antwoord Saabye terwyl hy omdraai om

die wreker te verlaat, 'ek is klaar. Maak hom dood, as jy wil; maar bly 'n ongelowige, en verwag dat sy kinders jou eendag op hul beurt sal doodmaak.' 'Jy is nie meer beminlik nie,' antwoord die man van bloed, 'jy praat harde woorde.' 'Nee, Kunnuk,' antwoord die man van vrede, 'ek is steeds lief vir jou, en daarom wil ek hê jy moet nie teen God sondig nie, wat geregtigheid aan beide jou en jou teenstander sal doen.' Saabye het omgedraai om te gaan; maar Kunnuk het agter hom aan geroep, 'Bly, meester. Ek sal met my familie praat.'

"Sy familie het Kunnuk dag na dag tot wraak aangespoor en hom gedreig met die vloeke van sy familie en die minagting van sy landgenote as hy sou terugdeins om sy vermoorde vader te wreek. Die boesem van die seun het soos 'n teater van teenstrydige emosies gelyk. Die prediker het tydens sy besoeke aan hom die stryd waargeneem en, sonder om enige aandag aan die spesifieke onderwerp te skenk, gedeeltes van die Skrif en gesange gelees wat tot vreedsame en vergewende gedagtes gelei het. 'n Paar dae later het Kunnuk na die prediker teruggekeer. Sy gesig, sy optrede, alles aan hom, het 'n gewelddadige stryd aangedui. 'Ek sal,' het hy gesê, 'ek sal nie; ek hoor, en ek hoor nie. Ek het nog nooit so gevoel nie.' 'Wat sal jy,' het die prediker gevra, 'en wat sal jy nie!' 'Ek sal hom vergewe, en ek sal hom nie vergewe nie; ek het geen ore nie, en tog het ek ore.' 'Wanneer jy nie wil vergewe nie,' het Saabye geantwoord, 'dan spreek jou onbekeerde hart wat jou wil ontmoedig; en wanneer jy wil vergewe, dan spreek jou beter hart. Watter een sal jy gehoorsaam?'

'Ek was so ontroer,' het die wreker gesê, 'toe jy gister gepraat het, dat my hart wou gehoorsaam.'

'Kyk dan,' het Saabye gesê, 'behoort jy nie te voel dat dit die stem van jou Hemelse Vader is wat in jou hart spreek nie; Hy beveel jou om soos Hy te wees, en Hy gee sonskyn en reënbuie aan sy vyande sowel as sy vriende. Dink ook aan jou Verlosser en streef daarna om soos Hom te wees. Het Hy ooit sy vyande gehaat of hulle vloeke op hulle eie hoofde teruggebring? Toe Hy geslaan is, het Hy teruggeslaan? Toe Hy van stad tot stad vervolgd is, het Hy skade op sy vervolgers teruggebring? Toe Hy soos 'n lam wat geslag word na die kruis gelei is, het Hy sy mond oopgemaak? Ja; maar dit was om vir sy moordenaars te bid: Vader, vergeef hulle; want hulle weet nie wat hulle doen nie.'

"Hierdie pleidooi het die wreker se hart geraak; 'n traan het in sy oog gelê; en ernstig het hy geantwoord: 'Ja, ja, dit was prysenswaardig; maar hy was beter as ons.' 'Ja, oneindig veel beter,' het Saabye geantwoord, 'maar as ons 'n goeie wil het, sal God ons krag gee. Hoor hoe 'n man soos jy en ek vir sy moordenaars kan bid.' Die prediker het toe die marteldood van Stefanus voorgelees; en Kunnuk het sy oë afgedroog en gesê: 'Slegte man! Maar hy is

gelukkig; hy is beslis by God in die hemel. My hart is so ontroer; maar gee my 'n bietjie tyd; en wanneer ek my ander hart tot stilte gebring het, sal ek weer kom.'

"Gou het Kunnuk teruggekeer met 'n veranderde gesig wat die vrede en vreugde van sy hart uitgespreek het. 'Nou,' het hy gesê, 'is ek gelukkig. Ek haat nie meer nie; ek het vergewe; my goddelose hart sal stil wees. Het jy nie gesien hoe ontroer ek was toe jy van Hom aan die kruis gelees het waar hy vir sy moordenaars gebed het nie? Toe het ek in my hart belowe: ek sal vergewe; ek het vergewe. Nou hoop ek dat ek en my vrou, wat nog nooit gehaat het nie, gedoop kan word.' Sy versoek is toegestaan; en toe die dag vir die seremonie aanbreek, het hy 'n eenvoudige en roerende verslag van sy geloof gegee; trane het uit sy oë gestroom terwyl hy vir die doop gekniel het; en aan die einde van die diens het hy gesê: 'Aanvaar my nou as 'n gelowige; ek sal nie meer haat nie; ons sal mekaar en alle mense liefhê.' Aan die moordenaar van sy vader het hy kort daarna 'n boodskap gestuur en gesê: 'Ek is nou 'n gelowige; jy het niks om te vrees nie.' Hy het selfs die moordenaar na sy huis genooi en hom op 'n baie vriendelike manier ontvang. Nadat hy genooi is om ook by hom te kom kuier, het hy alleen gegaan; maar die heidense moordenaar het getoon dat hy in teenstelling met die Christen gestaan het. Kunnuk het op pad terug 'n gat in sy kajak, of boot, gevind met die doel om hom te verdrink. Hy het gou die gat toegestop en met 'n glimlag gesê: "Ag! Hy is steeds bang; maar ek sal hom nooit seermaak nie. Die wraak is nie meer myne nie; ek laat hom aan God oor en bid dat hy sy sondes sal sien soos ek my eie gesien het."

Gevolgtrekking

Wie kan sulke praktiese voorbeelde van Christelike nie-weerstand soos hierdie oorweeg, en nie betower word deur die uitnemendheid en lieflikheid van die verhewe leerstelling nie! Kan ons omdraai en kyk na die slagveld, die hospitaal van verminkte sterflike mense, die opvallende militêre parade, die prag en praal van bloedbevleekte hoofmanne, of na die meer gewone sake van die lewe – na die stryde, vergelding, wrok, tweegevegte, regsgedinge, en eindelose rusies van 'n wêreld wat behep is met weerstand teen geweld – kan ons na hierdie dinge kyk sonder hartseer en walging? Hoe laag, veragtelik en afskuwelik is hulle almal, in vergelyking met die geestelike heldedom, die morele dapperheid, die glorieryke selfopoffering, die lewensreddende, hart-hervormende, sielverlossende werke van ware Christendom! "Laat my siel nie kom in hulle raad nie, laat my eer nie eens wees met hulle vergadering nie."

En sal diegene wat "die lig van die wêreld" en "die sout van die aarde" behoort te wees, hul hoë roeping oneer aandoen en hul klere besoedel deur

betrokke te raak by die konflik van menslike ambisie, geweld en wraak? Sal hulle die lekkernye van kannibalisme begeer, die prag van krygsafgodery bewonder en hulself verlustig in die dade van sterflike wreedheid? As hulle saam met Christus opgestaan het, behoort hulle nie die dinge van Christus te soek, die geure van sy Gees in te asem, in sy voetspore te volg en dit hul hoogste bevrediging te maak om die wil van die Vader te doen nie? Is dit vir hulle om van die gevare van Getsemane te vlug om met wanhoop van ver af na die nie-weerstandbiedende kruis te kyk en hulself een te maak met 'n wedersyds uitdagende en vernietigende wêreld? Sal hulle leeus in die pad sien en vrees om uit te gaan? Sal hulle bewerig staan soos die lusiaard omdat dit koud is, en dus versuim om te ploeg? Pas dit hulle om te kla dat die pligte van liefde moeilik is, dat nie-weerstand onprakties, onmoontlik of uifers moeilik is, wanneer die beginsel daarvan so goddelik is, die gees so hemels, die voorbeeld so mooi, die vrugte so verfrissend en die prestasies so glorieryk is? Wat as dit streng dissipline vereis; wat as dit ernstige inspanning vereis; wat as dit 'n mate van manlike uithouvermoë afdwing; wat as dit 'n geleentheid bied om morele heldedade te verrig; sal dit daarom onaantreklik wees vir groot siele?

Nee, laat dit eerder meer waardig lyk tot heilige en vrygewige entoesiasme. Laat die oproepe vir vrywilligers meer opwindend klink vir een met edele ambisie – 'n ambisie om iets te wees en te doen wat waardig is aan ons goddelike afkoms – waardig aan die liefde wat ons verlossing gekoop het met die trane en gekreun en bloed van die kruis – waardig aan onsterflikheid – waardig om voor te lewe en te sterwe. Om een lewe te red, een verlore broer te herwin, een hart heilig en gelukkig te maak – of selfs om onself te kwalifiseer deur selfverloëning vir die inwonende Gees van die Allerhoogste – is oneindig meer waardig om 'n hele lewe se sorge en waaksaamhede te gee, as al die rykdom, prag en praal wat die wêreld se gunsteling-vernietigers ooit deur die swaard verkry het. “Mag God verhoed dat ons in enigiets anders sou roem as in die kruis van onse Here Jesus Christus.”

“Hoe swaar leer mens dié les verstaan,
Om seën te spreek waar hande slaan;
Die hou te sien, die pyn te dra,
En tog met liefde te antwoord, ja.
Dié gees is nie aan stof gegee;
Slegs Één het dit volmaaklik mee.
Hy het van hoër woning gekom,
Uit hemelse lig na aardse dom.

Bespot, verwerp, verraai, verag,
Geen vloek het Hy geuiter in mag;
Geen klag het oor Sy lippe gegly,
Geen woord van wraak was daarby.
Selfs toe die dood se smart Hom diep
deurdring,
Het Hy vir sy moordenaars gebid — en
gestorf met 'n seëning.”

— *Edmiston.*

Wanneer beproewinge ontstaan wat onverklaarbaar lyk, moet ons nie toelaat dat ons vrede bederf word nie. Hoe onregverdig ons ook al behandel mag word, laat passie nie ontstaan nie. Deur 'n gees van vergelding te handhaaf, benadeel ons onself. Ons vernietig ons eie vertroue in God en bedroef die Heilige Gees. (COL 171-172)

Die Krag van Vriendelikheid—Ons mag dalk eers tydens die oordeel weet wat die invloed van 'n vriendelike, bedagsame handelswyse teenoor die inkonsekwente, die onredelike en onwaardige is.

As jy hulle na verloop van beledigings en onreg van hulle kant, behandel soos jy 'n onskuldige persoon sou behandel, jy selfs moeite doen om hulle spesiale daade van vriendelikheid te bewys, dan het jy soos 'n Christen opgetree, en hulle word verbaas en skaam en sien hul handelswyse en gemeenheid duideliker as wanneer jy hul verergerde daade duidelik sou stel om hulle te bestraf.

As jy hulle verkeerde handelswyse voor hulle gelê het, sou hulle hulself in koppigheid en verset opgestel het; maar deur hulle met teerheid en bedagsaamheid te behandel, sien hulle hul eie handelswyse dieper gekontrasteer met joune. Dan het jy die staf in jou eie hande. Dan is jy die oorwinnaar, en wanneer jy sorg vir hulle siele toon, weet hulle dat jy nie skynheilig is nie, maar dat jy elke woord bedoel wat jy sê.

Ek is getoon dat 'n paar woorde wat haastig gespreek word, met uitdaging, en wat net na 'n klein dingetjie gelyk het – net wat hulle verdien het – dikwels die toue van invloed deursny wat die siel aan jou siel moes bind. Die blote idee dat hulle in duisternis verkeer, onder die versoeking van Satan en verblind is deur sy betowerende krag, behoort jou diep simpatie vir hulle te laat voel – dieselfde wat jy sou voel vir 'n siek pasiënt wat ly, maar as gevolg van sy siekte nie bewus is van sy gevaar nie.—Brief 20, 1892 (Oktober 17, 1892 aan J. H. Kellogg). ChL 7.1-7.4